جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته
آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب شصت و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۷/٤/۲٤

رأی صادره در شصت و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۴ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

۱ـ برنامه آموزشی *دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت* با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲ـ برنامه آموزشی *دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت* از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر جمشید حاجتی

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر سید حسن امامی رضوی

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورد تائید است

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی

و دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رأی صادره در شصت و نهمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۴ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سیدحسن هاشمی

وزیر بهداشت،درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی — جمهوری اسلامی ایران — شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

رشته: آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در شصت و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۴ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل **(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه)** بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱ـ برنامه آموزشی **دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت** از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲ـ از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه موسسات در زمینه **دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت** در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳ـ مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه **دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت** در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

نام و نام خانوادگی	دانشگاه/سازمان
آقای دکتر احمد علی اسلامی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر حمید اله وردی پور	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
آقای دکتر محمد حسین تقدیسی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتر زهرا جلیلی	دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم تحقیقات تهران)
خانم دکتر فاطمه رخشانی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
آقای دکتر علی رمضانخانی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
آقای دکتر داوود شجاعی زاده	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر فضل الله غفرانی پور	دانشگاه تربیت مدرس
آقای دکتر محمد حسین کاوه	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
آقای دکتر کامبیز کریم زاده شیرازی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی یاسوج
آقای دکتر سید سعید مظلومی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی یزد
آقای دکتر سید محمد مهدی هزاوه ای	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی همدان
خانم مریم مراقی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
خانم زهره قربانیان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

همکاران دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

خانم دکتر معصومه خیر خواه	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتر فرحناز خواجه نصیری	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر شهلا خسروی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم فاطمه کریم پور	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آقای دکترسیدعبدالرضامرتضوی طباطبایی	معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم راحله دانش تیا	کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم مریم مراقی	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم زهره قربانیان	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در یکصد و نود و پنجمین جلسه

شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۸

حاضرین:

- خانم دکتر هستی ثنایی شعار(نماینده معاونت بهداشت)
- خانم دکتر فاطمه نبوی زاده(نماینده معاونت تحقیقات و فناوری)
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم(به نمایندگی از معاون علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر اسماعیل ایدنی
- آقای دکتر جمشید حاجتی
- آقای دکتر سید علی حسینی
- آقای دکتر آبتین حیدرزاده
- آقای دکتر محمد شریف زاده
- آقای دکتر حسن رزمی
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر سیدمنصور رضوی
- آقای دکتر سید حسن امامی رضوی

مدعوین:

- آقای دکترحمید اله وردی پور
- آقای دکتر محمدحسین تقدیسی
- آقای دکتر محمد مهدی هزاوه ای
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان بازنگری برنامه آموزشی

رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حاضرین:

- آقای دکتر باقر لاریجانی
- آقای دکتر رضا ملک زاده
- آقای دکتر سید حسن امامی رضوی
- آقای دکتر علیرضا رئیسی
- آقای دکتر حمید اکبری
- آقای دکتر اسماعیل ایدنی
- آقای دکتر علی بیداری
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمد تقی جغتایی
- آقای دکتر جمشید حاجتی
- آقای دکتر سید جواد میراسماعیل
- آقای دکتر غلامرضا خاتمی نیا
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر علیرضا سلیمی(نماینده رئیس کل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی)
- آقای دکتر محمد شریف زاده
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر سیدامیرمحسن ضیائی
- آقای دکتر طیب قدیمی(نماینده معاونت درمان)
- آقای دکتر حسین کشاورز
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر عظیم میرزازاده
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته
آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه :

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته تحصیلی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت که یکی از دوره‌های تحصیلات تکمیلی است که در آن دانش‌آموختگانی تربیت می‌شوند که از دانش و مهارت کافی برای نیازسنجی، طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های آموزشی مرتبط با سلامت جامعه برخوردار می‌باشند. و فرد، گروه، جامعه و سازمان را در جهت تأمین، حفظ و ارتقای سلامت توانمند می‌سازند. در این راستا، جلب مشارکت مردم، استفاده از سرمایه‌های اجتماعی و جلب حمایت سیاست‌گذاران ازجمله فعالیت‌های حرفه‌ای است که بکار گرفته می‌شود. ارتقاء سواد سلامت جامعه، شکل دادن به ارزش‌ها، باورها و رفتارهای سالم، اصلاح هنجارهای گروهی و شیوه زندگی سالم، توسعه مهارت‌های زندگی، نیز ازجمله وظایف دانش‌آموختگان این رشته است که طی دوره، موفق به کسب توانمندی‌های لازم خواهند شد.

با پیشرفت علم و فناوری، علوم بهداشتی نیز دچار تغییرات تکمیلی و تطابقی مهمی شده است که از آن به عنوان انقلاب علم سلامت یاد می‌شود. متعاقب این پیشرفت‌ها درک موجود از بیماری و سلامت و رویکرد متخصصین علوم سلامت به پیشگیری از بیماری محافظت و ارتقای سلامت دچار دگرگونی شده است. در کشورهای پیشرفته این رویکرد از رویکرد سنتی به مشکلات و بیماری‌ها به رویکردهای پزشکی، روانشناسانه و جامعه‌شناسانه به‌سلامت ارتقا پیدا کرد. در ادامه این روند منشور، اوتاوا در سال ۱۹۸۶ در اولین اجلاس ارتقای سلامت که توسط سازمان بهداشت جهانی در کانادا برگزار شد و نقطه عطف ظهور رشته ارتقای سلامت گردید. در پی این اجلاس تغییرات ساختاری در سازمان بهداشت جهانی و نظام سلامت و به دنبال آن در کشورهای درحال‌توسعه اتفاق افتاد. جهت تأمین نیروی انسانی متخصص موردنیاز رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مقاطع مختلف لیسانس، فوق‌لیسانس و دکتری دردهها دانشگاه معتبر جهان تأسیس شد. کشورهای استرالیا، کانادا و کشورهای اروپایی از پیشگامان این علم هستند. ازاین‌رو، در پی تغییرات بنیادی بین‌المللی در مفاهیم سلامت و همچنین تأکید شواهد و تجارب جهانی بر لزوم و ضرورت بازنگری رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در ایران محرز گردید. فرایند بازنگری برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت به شرح زیرانجام گرفته است: در مرحله اول نیاز سنجی از نظرات از اعضای هیئت‌علمی و مدیران محترم گروه رشته، کارشناسان شاغل در واحدهای آموزش و ارتقاء سلامت، دانش‌آموختگان، دانشجویان دکتری رشته و اساتید مجرب رشته‌های ارتباطات، فن‌آوری‌های نوین، روان‌شناسی و کارآفرینی صورت گرفت. در مرحله بعد کوریکولوم موجود با رشته‌های مشابه در سطح بین‌المللی مقایسه و پس از آن با تمرکز بر کاربردی تر شدن دروس و جامعه‌محوری رشته و ارتقاء جایگاه شغلی دانش‌آموختگان برنامه بازنگری گردید.

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی:

آموزش بهداشت و ارتقای سلامت Health Education & Health Promotion

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته Master of Science (M.Sc)

تعریف رشته:

آموزش بهداشت و ارتقای سلامت عبارت است از"آموزش و ترغیب فرد، اجتماع و سازمان و قادرسازی آن‌ها برای تأثیرگذاری بر مؤلفه‌های مؤثر بر سلامت و توسعه ابزارهای فردی و اجتماعی که به مردم برای حفظ و ارتقاء سبک زندگی سالم، رفاه جامعه و کیفیت زندگی کمک می‌نماید". این رشته در برگیرنده طیف وسیعی از علوم ازجمله علوم رفتاری، اجتماعی، روانشناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، رسانه، ارتباطات، فناوری و فن‌آوری‌های نوین، تعلیم و تربیت، مشاوره و علوم بهداشتی-پزشکی است.

رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مقطع کارشناسی ارشد به توسعه مهارت حرفه‌ای در نیازسنجی، تجزیه و تحلیل رفتار فردی، اجتماعی و سازمانی، برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

می پردازد. همچنین در این مقطع از روش‌های پژوهش کمی و کیفی و تعیین‌کننده‌های سلامت، روش‌های مشاوره، نظریه‌های مطالعه و تغییر رفتار، سلامت در همه سیاست‌ها و سایر استراتژی‌های ارتقاء سلامت، ارزشیابی مداخلات، و عملکرد مبتنی بر شواهد بهره‌گیری می‌شود.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره*:

- قبولی در آزمون ورودی مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- داوطلبان ورود به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت باید دارای دانشنامه به شرح ذیل باشند:

دارا بودن مدرک کارشناسی دریکی از رشته‌های: بهداشت عمومی، پرستاری، مامایی، مهندسی بهداشت حرفه‌ای، مهندسی بهداشت محیط، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، هوشبری، مدارک پزشکی، مشاوره، مردم شناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی، روانشناسی، تکنولوژی اتاق عمل، فناوری اطلاعات سلامت، مطالعات ارتباطی و فناوری اطلاعات از یکی از دانشگاه‌های معتبر داخلی یا خارج از کشور که به تائید وزارت بهداشت، درمان آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات فناوری رسیده باشد.

*جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی موردپذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هرسال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

بعد از اجلاس آلماتا در سال ۱۹۷۸ که در آن هدف اصلی تحقق سلامت برای همه و مراقبت‌های بهداشتی اولیه معرفی شد و اهدافی برای سال ۲۰۰۰ تحت عنوان برنامه سلامت برای همه بیان گردد، آموزش بهداشت به‌عنوان اولین جزء PHC مطرح شد. در اجلاس اوتاوا در سال ۱۹۸۶ آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت مورد تائید و تأکید سازمان بهداشت جهانی قرار گرفت و با عنوان «منشور اتاوا» تصویب شد. مکانیسم‌های عملیاتی این منشور عبارت بود از:

ایجاد سیاست عمومی مرتبط با سلامتی، ایجاد محیط‌های حمایت‌کننده، بازنگری سیستم خدمات بهداشتی درمانی، تقویت اقدامات جامعه در خصوص سلامتی و توسعه مهارت‌های فردی.

در ایران سال ۱۳۳۰ هجری شمسی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت به‌عنوان یک حرفه خاص مطرح شد. اداره آموزش بهداشت تحت عنوان اداره تبلیغات در وزارت بهداری وقت شروع به کارکرد. در آن زمان دوره‌ای مقدماتی به مدت شش هفته برای شش نفر از کارکنان جهت آموزش مبارزه با مالاریا ترتیب داده شد و این افراد به مناطق مختلف کشور اعزام شدند در سال ۱۳۳۱ ده نفر لیسانس برای آموزش سلامت انتخاب شدند و ۴ ماه تحت آموزش‌های لازم قرار گرفتند. در سال ۱۳۴۰ اداره آموزش بهداشت تحت نظر معاونت فنی وزارت بهداری قرار گرفت و در سال ۱۳۵۱ به دفتر آموزش بهداشت عمومی تغییر نام یافت و فعالیت‌های آن نیز گسترده شد. طی سال‌های بعد تا سال ۱۳۵۵ به‌موازات تربیت مربی بهداشت در داخل کشور که پس از تأسیس دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، همکاری این موسسه را نیز در پی داشت با استفاده از بورس های اعطایی ایالات‌متحده، انگلیس و سازمان جهانی بهداشت همه‌ساله چند نفر از مربیان بهداشت با گذراندن امتحان زبان انگلیسی برای طی دوره‌های یکساله فوق‌لیسانس آموزش بهداشت به کشورهای فوق اعزام شدند. بعد از انقلاب توسط دانشکده بهداشت دانشگاه تهران(دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران فعلی) دوره‌های آموزشی برای تربیت کارشناسی ارشد آموزش بهداشت برگزار شد. تربیت دانشجو در رشته آموزش بهداشت در مقطع دکتری تخصصی از سال ۱۳۶۷ آغاز گردیده است.

ارزش‌ها و باورها

عقاید و ارزش‌های حاکم بر این رشته برگرفته از قوانین و مقررات دین مبین اسلام و فرهنگ ایرانی- اسلامی است. اسلام بر حفظ سلامت بر اساس مسئولیت‌های فردی و اجتماعی تأکید خاص دارد. ازآنجاکه هدف علم آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، توانمندسازی افراد و جامعه برای کنترل عوامل مؤثربر سلامت است، لذا آموزه‌های این رشته نقش مهمی در استقرار جامعه سالم به عهده دارد. این رشته بر اساس نیازهای فردی ،سازمانی و اجتماعی برای بهبود رفتار و توسعه فرهنگ و سبک زندگی سالم مبتنی بر فرهنگ و مذهب ایرانی اسلامی بنا گردیده است و دانش‌آموختگان این رشته با استفاده از مجموعه علوم پزشکی، بهداشتی، اجتماعی رفتاری و تلفیق آن‌ها با یکدیگر مردم و سازمان‌ها را در جهت تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت توانمند می‌سازند و در این مسیر از مشارکت بخش‌های مختلف جامعه و حمایت سیاست‌گذاران بهره می‌جوید. علاوه بر سلامت‌محوری و تأکید بر عدالت در توزیع سلامت، این رشته بر فرهنگ‌سازی تدریجی مبتنی بر پژوهش‌های فرهنگی و اجتماعی نیز باور دارد. در بازنگری این برنامه، بر ارزش های زیر تأکید می شود:

ارزش‌های اسلامی - ایرانی
اخلاق‌مداری
نظام‌مندی و جامع نگری
اجتماع محوری
عدالت محوری
سلامت محوری
مشارکت، همکاری و توانمندسازی

دورنما (چشم‌انداز)

در ده سال آینده، همگام با اهداف سند چشم‌انداز ملی، رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مقطع کارشناسی ارشد، به استانداردهای آموزشی در سطح جامعه دست یابد و دانش‌آموختگان این مقطع قابلیت توانمندسازی جامعه و ایجاد بستر مناسب ارتقای سطح سلامت محیطی، سازمانی و اجتماعی در کشور فراهم نمایند. همچنین تربیت دانش‌آموختگان این مقطع باعث ارتقاء سطح سلامت جامعه، افزایش بهره‌وری و کاهش بار بیماری‌ها و هزینه‌های تشخیصی و درمانی و توان‌بخشی گردد.

رسالت (مأموریت)

ماموریت رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت درمقطع کارشناسی ارشد، تربیت دانش آموختگانی است که با کسب دانش و مهارت های حرفه ای قادر به شناخت جامعه، ارزیابی نیازهای فردی، سازمانی و اجتماعی، برقراری ارتباط مناسب و موثر، تصمیم گیری، خدمات آموزشی، پژوهشی و مشاوره ای مرتبط با سلامت در راستای افزایش آگاهی، بهبود نگرش و تغییر رفتار گروه‌های مختلف جمعیتی بر اساس ارزش های اسلامی، فرهنگی و انسانی باشند به گونه ای که به ارتقای سلامت در جهت شکل گیری سبک زندگی سالم منتهی گردد.

اهداف کلی

اهداف کلی این رشته تربیت و توانمندسازی دانش‌آموختگان به‌منظور:

- توسعه رویکردها و استراتژی‌های ارتقا سلامت
- اصلاح و توسعه رفتارها و تصمیمات ارتقادهنده سلامت در سطح فردی، اجتماعی و سازمانی
- بهبود سبک زندگی سالم و کیفیت زندگی در جامعه
- ترویج فرهنگ سلامت جامعه

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام‌وظیفه نمایند:

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مراکز تحقیقاتی

مراکز ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

آموزش‌وپرورش

صداوسیما و نهادهای رسانه‌ای و خبرگزاری‌ها

سازمان‌ها، صنایع و کارخانه‌ها

مراکز جامع سلامت

معاونت اجتماعی سازمان های مختلف

وزارت ارشاد

قوه قضاییه

نیروی انتظامی و سایر دستگاههای اجرائی

توانمندی‌و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش آموختگان

الف: توانمندی های پایه مورد انتظار:(General Competencies)

توانمندیهای عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارتهای ارتباطی-تعامل
- آموزشی
- پژوهش و نگارش مقالات علمی
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله
- مهارت های مدیریت (سیاستگذاری- برنامه ریزی- سازماندهی- پایش، نظارت و کنترل- ارزشیابی) مبتنی بر شواهد

ب: توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار:

توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارت‌اند از:

توانمندی	شرح وظایف حرفه‌ای	کدهای درسی
ارتباطات -تعامل بین بخشی -مذاکره	برقراری ارتباط سازنده و پویا با تعامل مثبت و سازنده، بدون هرگونه مناقشه با بخش‌های مرتبط با نظام سلامت ایجاد ائتلاف و یا توسعه هماهنگی درون بخشی و بین بخشی	۰۶
به‌کارگیری فناوری‌های آموزشی،آموزش افراد در سطوح مختلف	نیازسنجی آموزشی در حیطه‌های آگاهی، نگرش و رفتار تعیین اهداف، تولید محتوای آموزشی، تهیه برنامه عملیاتی Action Plan طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره‌های آموزشی رسمی و غیررسمی، توانمندسازی کارکنان نظام سلامت، و توانمندسازی اجتماعی اجرای برنامه‌های آموزشی در برقراری ارتباطات در سطوح سازمانی و اجتماعی بکار گیری روش‌های آموزشی نوین	۰۹-۱۱-۱۲
پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	مشارکت در طرح‌های پژوهشی مرتبط در حیطه سلامت به‌کارگیری روش‌های تحقیق کمی و کیفی در طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت تهیه پروپوزال‌های پژوهشی، ابزارسازی	۰۲-۰۳-۱۶
طراحی برنامه‌ریزی و اجرا، ارزشیابی مداخلات تغییر رفتار	سطح فردی سازمانی، اجتماعی در محیط‌های مختلف(مدارس، بیمارستان، محیط کار و ...) توان بکار گیری تئوری‌های مرتبط با برنامه	۰۹-۱۳
به‌کارگیری رویکردهای ارتباطی در تغییر رفتار فرد و جامعه	رویکردهای ارتباطی:(بین فردی، جمعی، سیاست‌گذاران- جلب حمایت همه‌جانبه) جلب حمایت همه‌جانبه(Advocacy)، بسیج اجتماعی برای سلامت (Health Campaign) ایجاد ائتلاف اصول طراحی مواد چندرسانه‌ای (نوشتار، تصویر، صدا، ویدئو، پویانمایی)	۱۰
تحلیل رفتار مبتنی بر عوامل مؤثر بر سلامت	تحلیل روان‌شناسانه رفتار مبتنی بر عوامل فردی مؤثر بر سلامت به‌کارگیری نظریه‌ها و رویکردهای یادگیری در تغییر باورها و رفتارها و حفظ و نگهداری آن‌ها تحلیل جامعه‌شناسانه رفتار مبتنی بر عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت به‌کارگیری مفاهیم جامعه‌پذیری، ارزش‌ها، هنجارها، کنترل اجتماعی، نهادها و نقش‌ها، و تئوری‌های اجتماعی سلامت نظریات جامعه‌شناختی و کاربرد آن‌ها در فرهنگ سلامت	۱۳ ۱۵
مشاوره	مهارت‌های شروع مشاوره و مدیریت مصاحبه بکارگیری فنون مشاوره فردی بکارگیری و فنون مشاوره گروهی	۱۷

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار:

مهارت	حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری			
	مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل	کل دفعات
مشاوره فردی و گروهی	۲	۴	۱۰	۱۶
هدایت بحث گروهی	۱	۱	۱	۳
ارائه سخنرانی، نمایش عملی یا ایفای نقش	۲	۲	۱	۵
تهیه طرح درس	۱۶	۳	۸	۲۷
طراحی پیام (دیداری، شنیداری و نوشتاری)	۱۰	۵	۱۰	۲۵
تولید رسانه دیجیتال(مولتی‌مدیا، پادکست)	۵	۲	۱	۸
تولید فیلم آموزشی کوتاه، تیزر تبلیغاتی سلامت	۴	۶	۳	۱۳
تولید رسانه چاپی (کتابچه، پوستر، پمفلت)	۱۰	۵	۵	۲۰
تولید و تنظیم محتوا	۱۶	۵	۵	۲۶
نقد و تحلیل (رسانه، مخاطب)	۵	۵	۴	۱۴
مهارت ارتباطی (مصاحبه فردی و پژوهشی)	۵	۲	۳	۱۰
بررسی و تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در مدرسه	۲	۲	۱	۵
بررسی و تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در محیط کار	۲	۲	۱	۵
تحلیل مراکز مراقبت سلامت	۲	۲	۱	۵
تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در اجتماع	۳	۲	۱	۶
تحلیل گروه هدف رسانه‌ای و تولید رسانه	۳	۳	۷	۱۳

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف حرفه‌ای
- آموزش توأم دانشجو و استاد محور
- آموزش مبتنی بر مشکل
- آموزش جامعه نگر
- آموزش مبتنی بر موضوع
- آموزش مبتنی بر شواهد
- رسانه(Media Lab)

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- روش‌های سخنرانی تعاملی، ایفای نقش، نمایش
- انواع اجلاس‌های بین‌رشته‌ای، بین دانشگاهی و درس گروهی
- بحث گروهی
- کارگاه‌های آموزشی
- ژورنال کلاب
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- خودآموزی
- آموزش در عرصه
- آموزش مجازی

انتظارات اخلاقی از فراگیران:

مسئولیت‌های اخلاقی دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد در این رشته عبارت‌اند از:

- مسئولیت‌پذیری و پاسخ گوئی در قبال مردم برای آموزش، ارتقاء، نگهداری و بهبود سلامت افراد، خانواده‌ها، گروه‌ها و اجتماع با اولویت دادن به مواردی که با رعایت اصول اختیار فردی، حقوق انسانی و برابری منجر به تأمین و ارتقاء سلامت و رفاه افراد و جامعه می‌شود.
- مسئولیت‌پذیری و پاسخ گوئی در قبال حرفه برای حفظ، منزلت و احترام شئون حرفه‌ای، و ترویج سلوک اخلاق حرفه‌ای در بین همکاران
- مسئولیت‌پذیری و پاسخ گوئی در اجرای شایسته و علمی برنامه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت: راهبردها و روش‌های موردنیاز باید با رعایت حقوق، کرامت، رازداری و ارزش انسانی مخاطبان انتخاب و بکارگیری شوند.
- مسئولیت‌پذیری و پاسخ گوئی در پژوهش و ارزشیابی، در هنگام برنامه‌ریزی و اجرای پژوهش یا ارزشیابی باید مطابق قوانین و مقررات ملی، خط‌مشی‌های سازمانی و استانداردهای حرفه‌ای عمل نمایند.

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

کتبی ☑

شفاهی ☑

آزمون تعاملی رایانه‌ای ☑

ب- دفعات ارزیابی:

*آزمون‌های میان دوره

آزمون های پایان دوره

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی رشته
آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

ترکیب گروه آموزشی مجری برنامه:

الف-گروه آموزشی مجری از اعضاء هیئت‌علمی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف-اعضای هیئت‌علمی ثابت (حداقل یک استادیار و دو دانشیار) تمام‌وقت جغرافیایی بر اساس مصوبه شورای گسترش در رشته های:

آموزش بهداشت

آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

ب- گروه‌های تخصصی آموزشی پشتیبان:

آمار و اپیدمیولوژی

مهندسی بهداشت حرفه‌ای

مهندسی بهداشت محیط

یادگیری الکترونیک

آموزش پزشکی

پزشکی اجتماعی

کارکنان موردنیاز آموزش دیده:

حداقل یک کارشناس ارشد دریکی از رشته‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، فنّاوری، رسانه، ارتباطات

*برای lab بایستی یک کارشناس در نظر گرفته شود.

فضاها و امکانات آموزشی عمومی موردنیاز:

- حداقل دو کلاس درس (مجهز به ویدیو پروژکتور)
- سالن اجلاس
- کتابخانه و دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی
- اتاق رایانه
- وب‌سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی
- بایگانی آموزش
- اتاق استادان دفتر کار متناسب با تعداد اساتید
- اینترنت با سرعت کافی
- مدیا لب

فضاها و عرصه‌های اختصاصی موردنیاز:

حداقل ۲ اتاق درس ۲۰ متری و مدیا لب ۳۰ تا ۴۰ متر

جمعیت و نمونه های موردنیاز:

دسترسی به گروه‌های جمعیتی از قبیل مادر و کودک، نوجوانان، جوانان، سالمندان، جمعیت شهری و روستایی، بیماران مزمن همچنین گروه‌های شغلی و جمعیت های آسیب‌پذیر و مدارس، سازمان‌ها و صنایع و مراکز بهداشتی، بیمارستان‌ها

تجهیزات اختصاصی عمده موردنیاز:

امکانات فیزیکی:

۱. حداقل دو اتاق به همراه اتاق فرمان قابل دسترس در دانشگاه برای تأسیس استودیو تصویربرداری و صدابرداری
۲. اتاق ایزوله و آکوستیک جهت تصویر و صدابرداری

تجهیزات:

-میز میکس
-مانیتور به تعداد لازم
- تجهیزات صدابرداری
- ست مونتاژ غیر خطی (دو دستگاه)
- دوربین با تجهیزات مربوطه
- تجهیزات نورپردازی
- کامپیوتر و نرم افزار های تدوین صدا و تصویر

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته
آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مشخصات دوره:

نام دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

Health Education and Health Promotion(M.Sc)

طول دوره و ساختار آن : طول دوره مطابق با آئین‌نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می باشد.

تعداد کل واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای دوره ۳۲ واحد به شرح ذیل می باشد:

دروس اختصاصی اجباری(Core	۲۰ واحد
دروس اختصاصی اختیاری(Non-Core)	۶ واحد
پایان‌نامه	۶ واحد
جمع کل:	۳۲ واحد

جدول الف:دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا هم‌زمان
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۰۱	زبان تخصصی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
۰۲	سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی	۰/۵	۰/۵	۱	۹	۱۷	۲۶	-
۰۳	آمار تحلیلی *	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۰۴	نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های سلامت	-	۱	۱	-	۳۴	۳۴	۰۳
۰۵	اصول اپیدمیولوژی	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
۰۶	آموزش بهداشت و ارتباطات	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
۰۷	اصول پیشگیری از بیماری‌های واگیر و غیر واگیر	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
۰۸	بهداشت عمومی	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
جمع		۱۴						

نکته: دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی(جدول الف) را بگذراند.

* گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبل آن را نگذرانیده‌اند الزامی است.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری(Core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا هم‌زمان
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۰۹	مبانی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۲	–	۲	۳۴	–	۳۴	–
۱۰	ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	–
۱۱	فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت (۱)	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	–
۱۲	فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت (۲)	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	۱۱
۱۳	نظریه‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و تغییر رفتار سلامت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۰۹
۱۴	روانشناسی رفتار سالم	۲	–	۲	۳۴	–	۳۴	–
۱۵	جامعه شناسی سلامت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	–
۱۶	روش پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	–
۱۷	اصول و فنون مشاوره در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	۱۰
۱۸	*کارآموزی	–	۲	۲	–	۱۰۲	۱۰۲	–
جمع		۲۰						

*واحد کارآموزی باید در نیمسال قبل از اخذ واحد پایان‌نامه گذرانده شود.

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری(Non-core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا هم‌زمان
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱۹	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مدارس	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۰	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در محیط کار	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۱	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در محیط‌های مراقبت بهداشتی اولیه	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۲	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت جامعه‌محور	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۳	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت رسانه محور	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
جمع		۱۰						

دانشجو موظف است ۶ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه مورد نظر، با موافقت استاد راهنما و تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

عنوان کارگاه‌های آموزشی موردنیاز دوره:

- مقاله‌نویسی
- روش تحقیق
- کارآفرینی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
- یدافند غیرعامل

نام درس: زبان تخصصی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت کد درس:۰۱

پیش‌نیاز یا هم‌زمان:ندارد

تعداد واحد:۲ واحد

نوع واحد:نظری

هدف کلی درس :دانشجو باید به‌منظور ارتقای سطح دانش حرفه‌ای، توانایی کافی برای استفاده از متون و منابع علمی و فهم واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی موردنیاز رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت و درک مفاهیم و بهره‌گیری از کتب و مجلات علمی مرتبط با رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت به زبان انگلیسی را داشته باشد.

رئوس مطالب:(۳۴ ساعت نظری)

این درس دانشجویان را با متون، واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی موردنیاز رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می‌نماید و آنان را درزمینه درک مفاهیم مرتبط با رشته تحصیلی خود از کتب و مجلات علمی توانمند خواهد ساخت.

اصطلاحات، اختصارات انگلیسی کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

پسوندها و پیشوندهای مصطلح انگلیسی در علوم پزشکی و بهداشت

خواندن صحیح متون علمی (کتب و مجلات) مرتبط با آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

درک مفاهیم متون تخصصی

توانائی ترجمه متون تخصصی انگلیسی به فارسی

آشنای مقدماتی با نگارش متون تخصصی انگلیسی

منابع اصلی درس:

1. Bedworth DA. Bedworth AE. The Dictionary of Health Education. Oxford University Press. Last Edition
2. Modeste. NN. Tamayose. TS. Dictionary of Public Health Promotion and Education. Terms and Concepts. Jossey Bass. . Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون های میان دوره

آزمون های پایان دوره

نام درس: سیستم های اطلاع رسانی پزشکی کد درس: ۰۱

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند با موتورهای جستجوگر و نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در آنها آشنا شود. بتواند تفاوت و توانایی این نرم افزار ها را در چند موتور جستجوگر Bing,Yahoo,google و .. شناخته و با هم مقایسه کند. همچنین ضمن آشنایی با چند موتور جستجوگر Meta Search engine بتواند با روش ها، جستجو وعوامل موثر بر آن، جستجوی پیشرفته، سیستم بولین Boolean operators خطاهای موجود در کوتاهی کلمات کلیدی(Truncation) مانند asterisk کاربرد پرانتزها و تاثیر متقابل کلمات کلیدی برنتایج جستجو، آشنا شود. دانشجو باید به امکانات موجود در نرم افزارهای مرتبط با اینترنت Explorer,Mozila firefox,Google chrome آشنا شود. از دیگر اهداف این درس آشنا شدن دانشجو با سرویس کتابخانه ی دانشگاه محل تحصیل می باشد. آگاهی دانشجو به بانک های اطلاعاتی و ناشرین مرتبط با علوم بهداشتی و پزشکی، سایت های مهم در علوم بهداشتی و پزشکی بخصوص PubMed,Cochrane معیارهای سنجش مقالات (مانند Citations) ، مجلات (Impactfactor) و نویسندگان (H-index) و یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع Reference manager الزامی است.

شرح درس:

در این درس دانشجو با روش های جستجوی علمی، مشکلات جستجو در اینترنت و فایق آمدن بر آنها آموزش خواهد دید. با مفاهیم سنجش مقالات، مجلات و جستجو در بعضی از سایت های ناشرین مهم آشنا خواهد شد. بدین ترتیب دانشجو قادر خواهد شد جستجوی سازماندهی شده ای از مرورگرها و بانک های اطلاعاتی داشته باشد. در نهایت دانشجو قادر به ایجاد کتابخانه اختصاصی توسط یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع خواهد شد تا براساس آن مجموع منابع مورد نیاز خود را برای نگارش پایا نامه، مقالات و گزارشات تهیه نماید.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی)

- آشنایی با موتورهای جستجوگر عمومی، تفاوت آنها و مقایسه چند موتور جستجوگر با هم از نظر جستجوی یکسان (کار عملی: انجام انفرادی جستجوی پیشرفته، جستجو بولین Not,Or,And در جستجوگر pubMed در کلاس)
- آشنایی با نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در هر موتور جستجوگر
- آشنایی با مرورگرهای Internet Explorer,Mozila firefox,Google chrome و امکانات آنها(کار عملی: مرتب کردن و ذخیره Favorite در فلاش دیسک)
- آشنایی با سرویس های موجود در کتابخانه دانشگاه محل تحصیل شامل دسترسی به مجلات داخلی و خارجی و نرم افزار جامع
- آشنایی با ناشرین مانند Elsevier,EBSCO,Wiley,Springer
- آشنایی با بانک ها و منابع اطلاعاتی Web of Science,Science,Scopus,proQuest,Biological Abstract و ...
- آشنایی با پایگاه های استنادی
- آشنایی با بانک جامع مقالات پزشکی Medlib,Iranmedex,Irandoc و ...

- روش های جستجو از طریق سرعنوان های موضوعی پزشکی (MeSH)
- آشنایی با معیارهای سنجش مقالات (مانند Citation)، سنجش مجلات (Impact factor) و سنجش نویسندگان(H-index) در بانک های اطلاعات ذیربط
- آشنایی با کاربرد DOI
- آشنایی با PubMed ومجموعه ای از مقالات بانک اطلاعاتی مدلاین، بانک ژن، نرم افزارهای آنلاین موجود در آن
- آشنایی با نرم افزار EndNote و ایجاد یک کتابخانه شخصی از منابع بطور عملی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- شرکت فعال در فعالیتهای کلاسی ۱۰٪

منابع اصلی درس:

- www.medlib.ir
- www.proquest.com
- www.ncbi.nlm.nih.gov

نام درس: آمار تحلیلی **کد درس : ۰۳**

پیش‌نیاز یا هم‌زمان:ندارد

تعداد واحد:۲ واحد(۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس : با روش‌های آمار استنباطی آشنا می‌شود

شرح درس:در این درس دانشجویان با روش‌های آنالیز داده‌ها به روش‌های آماری پارامتریک و نا پارامتریک و محاسبه حجم نمونه آشنا شده و در تحلیل داده‌ها بکار می‌گیرند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

روش‌های برآورد حجم نمونه در انواع مطالعات

روش‌های سنجش روایی و پایائی مقیاس‌ها

بررسی وضعیت توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف

مقایسه دو گروه مستقل

- مقایسه‌ی متغیر کمی نرمال با آزمون t مستقل
- مقایسه‌ی متغیر کمی غیر نرمال با آزمون من ویتنی
- مقایسه‌ی متغیر کمی رتبه‌ای با آزمون کای دوی
- مقایسه‌ی متغیر کمی اسمی با آزمون کای دو پیرسون و دقیق فیشر

مقایسه‌ی دو وضعیت وابسته

- مقایسه متغیر کمی نرمال با آزمون t زوجی
- مقایسه متغیر کمی غیر نرمال با آزمون ویلکاکسون
- مقایسه متغیر کیفی رتبه‌ای با آزمون علامت
- مقایسه متغیر کیفی اسمی دوحالتی با آزمون مک نمار

مقایسه‌ی بیش از دو گروه مستقل و آزمون‌های تعقیبی

- مقایسه متغیر کمی نرمال با تحلیل واریانس
- مقایسه متغیر کمی غیر نرمال با آزمون کروسکال
- مقایسه متغیر کیفی رتبه‌ای با آزمون کای دوی روند
- مقایسه متغیر کیفی اسمی با آزمون کای دوی پیرسون

ارتباط بین متغیرها:

- ارتباط بین متغیرهای کیفی با آزمون کای دوی پیرسون و کای دوی روند
- ارتباط بین متغیرهای رتبه‌ای و کمی غیر نرمال با آزمون همبستگی اسپیرمن
- ارتباط بین متغیرهای کمی نرمال با آزمون همبستگی پیرسون

رگرسیون:

- پیش‌بینی متغیر وابسته کمی توسط یک متغیر مستقل با رگرسیون خطی ساده
- پیش‌بینی متغیر وابسته کمی توسط چند متغیر مستقل با رگرسیون خطی چندگانه
- پیش‌بینی متغیر وابسته کیفی دوحالتی توسط یک متغیر مستقل با رگرسیون لوجستیک ساده
- پیش‌بینی متغیر وابسته کیفی دوحالتی توسط چند متغیر مستقل با رگرسیون لوجستیک چندگانه

محاسبه Odds Ratio و Relative Risk

بخش عملی: (۱۷ ساعت عملی)

- با در اختیار داشتن داده‌های فرضی کمی و کیفی روش تحلیل مناسب را پیشنهاد و بکار گیرد
- برای مطالعات مختلف فرمول حجم نمونه را انتخاب نموده و بکار گیرد.
- برای مقیاس‌های بکار رفته روش‌های مناسب سنجش روائی و پایائی را انتخاب نماید.

منابع اصلی درس:

۱. آمار زیستی محمدتقی آیت اللهی، آخرین چاپ
۲. روش‌های آماری و شاخص‌های بهداشتی، تألیف کاظم محمد، حسین ملک افضلی، آخرین چاپ
۳. روش‌ها و تحلیل‌های کاربردی آمار (به همراه راهنمای کاربردی نرم‌افزار STATA)(دکتر صادقی و دکتر اصغری)، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون‌های مرحله‌ای

آزمون پایانی

نام درس: نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های سلامت **کد درس:۰۴**

پیش‌نیاز یا هم زمان: آمار تحلیلی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس : کسب مهارت عملی در استفاده از نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های سلامت

دانشجویان پس از آشنائی با نرم افزار ها یا استفاده از مجموعه ای از داده های فرضی و یا واقعی به پردازش و اجرای آزمون های مختلف آماری در راستای اهداف درس آمار تحلیلی، و شیوه تفسیر و گزارش نتایج می پردازند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت عملی)

آشنا شدن با انواع نرم افزار های رایج در تحلیل داده ای سلامت (SPSS, STATA, EPI-info, ...)

معرفی منوها و ابزارهای SPSS

ورود، ویرایش و تعریف داده ها در نرم افزار

انجام آنالیز های توصیفی و تحلیلی داده ها

تهیه خروجی در قالب جدول و نمودار

دریافت و تفسیر خروجی

منابع اصلی درس:

۱. افشین نیا فرساد تحلیل کاربردی داده ها آخرین چاپ

۲. صادقی بازرگانی،اصغری جعفر آبادی ، روش ها و تحلیل های کاربردی آمار با نرم افزار Stata آخرین چاپ

۳. هادی زاده ، اصغری، روش ها و تحلیل های آماری با نگاه روش تحقیق در علوم زیستی و بهداشتی آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره، پایان دوره

انجام پروژه عملی و ارائه گزارش

آزمون پایانی عملی

نام درس: اصول اپیدمیولوژی
کد درس:۰۵

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس : اپیدمیولوژی یکی از دروس پایه رشته های بهداشت عمومی است که آشنایی با آن برای درک کلیه فعالیت های بهداشتی از قبیل مبارزه با بیماریهای واگیر و غیر واگیر و سیستم خدمات بهداشتی ضرروری دارد.

شرح درس: با توجه به وظایف حرفه ای دانش آموختگان در اجرای برنامه های کنترل و مراقبت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و شرکت در برنامه های مربوط به کنترل بیماری ها در شرایط عادی و اضطراری و کمک به چگونگی ارتقای سلامت سرفصل ها ومحتوای مربوط به این درس تدوین شده است.

رئوس مطالب:(۳۴ ساعت نظری)

تاریخچه و سیر تغییرات در تعاریف، دامنه فعالیت واژه های متداول و کاربرد اپیدمیولوژی

آشنایی با مفهوم کنار اپیدمیولوژیک

شناخت عوامل موثر بر وضعیت بیماری و سلامت در جامعه (عوامل بیماری زا میزبان محیط)

توجیه بیماری از دیدگاه اپیدمیولوژیک و مدل های مختلف اپیدمیولوژی (مثلث اپیدمیولوژیک، شبکه علیت، مدل چرخ)

تقسیم بندی فاکتور های اپیدمیولوژیک بر حسب زمان، مکان و شخص(مفهوم ارتباط و علیت)

سطوح پیشگیری(تعاریف مثال ها و اهداف)

شاخص های بهداشتی و کاربرد های آن در اپیدمیووژی و بهداشت شامل: مفهوم RATE RATIO و PROPORTION و کاربرد آنها در اپیدمیولوژی، میزان های ابتلا، حمله حمله ثانوی، مرگ، باروری، کشندگی، بقا و امید به زندگی

نظام مراقبت (Surveillance System) و گزارش دهی و ارتباط آن با اپیدمیولوژی

منابع اطلاعات در اپیدمیولوژی شامل سرشماری ، مستندات مربوط به وقایع حیاتی . آمار مربوط به مراکز بهداشتی، بیمه ها ، نتایج بررسی های بهداشتی

غربالگری (مفهوم انواع اهداف کاربرد و معیار ها و آزمون های غربالگری شامل اعتبار (حساسیت ویژگی و ارزش اخباری) تکرار پذیری

انواع مطالعات اپیدمیولوژیک شامل مطالعات مشاهده ای (توصیفی مقطعی مورد شاهدی هم گروهی و گذشته نگر) و مطالعات مداخله ای (کارآزمایی بالینی تصادفی شده Randomized Clinical Trial و کار آزمایی در عرصه Field Trial)

تعاریف انواع مراحل بررسی کنترل و شیوه گزارش دهی اپیدمی ها

منابع اصلی درسی:

1. Epidemiology by Leon Gordis last edition
2. Masuner and Ban Epidemiology: an introductory text by Shira Kramer and Shira Dramer last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

فعالیتهای کلاسی

آزمون میان دوره و پایان دوره

نام درس : آموزش بهداشت و ارتباطات کد درس: ۰۶

پیش نیاز یا همزمان :ندارد

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس :

آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اصول آموزش بهداشت

آشنایی دانشجویان با نقش و اهمیت آموزش بهداشت درشرایط و مکانهای مختلف

توانمند نمودن دانشجویان جهت برنامه ریزی و تهیه برنامه های آموزش بهداشت

توانمند نمودن دانشجویان جهت ارایه و اجرای پیامهای بهداشتی با روش های مختلف

توانمند نمودن دانشجویان جهات ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت

رئوس مطالب(۳۴ ساعت نظری)

مروری بر بر تعریف اهداف و اصول فلسفه و دامنه کاربرد آموزش بهداشت

تعریف و مفاهیم مربوط به ارتقای سلامت

رفتار بهداشتی و آموزش بهداشت

بکارگیری تئوری های تغییر رفتار درآموزش بهداشت

هماهنگی بین بخشی درآموزش بهداشت

آموزش بهداشت و توسعه

فرهنگ جامعه و آموزش بهداشت

نقش آموزش بهداشت در سطوح مختلف پیشگیری

تشخیص نیاز های آموزشی

مراحل برنامه ریزی آموزش بهداشت

روش های ارایه و انتقال پیامهای بهداشتی

تعریف هدف و اصول مشاوره

مشاوره بهداشتی

روش های ارایه و انتقال پیامهای بهداشتی

طرز تهیه انواع نشریات بهداشتی

کاربرد رسانه بر آموزش بهداشت

مرروی بر تعریف ارتباط و انواع آن

اجزا تشکیل دهنده ارتباط و ویژگی های آنها

نقش ارتباطات جمعی در آموزش بهداشت

استفاده از وسایل کمک آموزشی جهت انتقال پیام های بهداشتی

نقش مربیان آموزش بهداشت در شبکه های ارایه خدمات بهداشتی

نقش آموزش بهداشت در پیشگیری از بیماری های واگیر

نقش آموزش بهداشت در پیشگیری از بیماری های مزمن

نقش آموزش بهداشت در برنامه ریزی بهداشت خانواده

نقش آموزش بهداشت در بهداشت مدارس

شناخت موانع و مشکلات آموزش بهداشت

ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت
پژوهش در آموزش بهداشت

منابع اصلی درس:

۴. ساروخانی باقر جامعه شناسی ارتباطات آخرین چاپ
۵. محسنی منوچهر آموزش بهداشت آخرین چاپ
۶. محسنیان راد ارتباط شناسی آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

فعالیتهای کلاسی
آزمون میان دوره
آزمون پایان دوره

نام درس : اصول پیشگیری از بیماریهای واگیر و غیر واگیر **کد درس : ۰۷**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

نوع واحد : نظری

تعداد واحد : ۲ واحد

هدف کلی درس: آشنایی با بیماریهای واگیر و غیر واگیر مهم و شایع در کشور و راههای پیشگیری از آنها با تقلیل موارد بیماریابی و شناخت و اصلاح عوامل ایجاد کننده یا مساعد کننده با آن ها

شرح درس: در این درس دانشجو با اصول پیشگیری مبارزه و کنترل بیماری های واگیر و غیر واگیر شایع در کشور آشنا خواهد شد.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

کلیات بیماریهای عفونی، چگونگی ایجاد یک عفونت زنجیره عفونت راههای انتقال و انتشار عفونت ها

استراتژی های پیشگیری و مبارزه با بیماریهای واگیر و غیر واگیر

آشنایی با برنامه کشوری وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی برای کنترل حذف و یا ریشه کنی بیماریهای واگیر عمده شامل مالاریا، سل، سالک

بیماریهای قابل کنترل از طریق واکسن وبا هپاتیت هاری ایدز CDC و ARI

کلیاتی درباره بیماریهای غیرواگیر گذاراپیدمیولوژیک و گذار سلامت اهداف مبارزه با بیماریهای غیر واگیر

استراتژی های مبارزه با بیماری های غیر واگیر

آشنایی با بیماریها و رویدادهایی که وزارت بهداشت برای آنها برنامه مدون دارد مانند تالاسمی سوانح و حوادث کم خونی ها بیماریهای تنفسی شغلی سرطان های شایع

بیماری های روانی

منابع اصلی درس:

۱. بخش نامه ها و دستوالعمل های وزارت بهداشت در زمینه مبارزه و کنترل و مراقبت بیماریهای واگیر و غیر واگیر

۲. کتاب جامع بهداشت عمومی جلد ۱ و ۲ تالیف حسین حاتمی محسن سید نوزادی فرشته مجلسی حسن افتخار اردبیلی سید منصور رضوی، سید محمد جواد پریزاده (جمعی از استادان دانشگاههای علوم پزشکی کشور) آخرین چاپ

۳. اپیمیولوژی و کنترل بیمریهای شایع در ایران تالیف حسن حاتمی فریدون عزیزی محسن جانقربان آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

فعالیتهای کلاسی

آزمون میان دوره

آزمون پایانی

نام درس : بهداشت عمومی
کد درس: ۰۸
پیش نیاز یا همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری
هدف کلی درس: آشنایی با اصول و مبانی بهداشت و عوامل موثر بر سلامت
شرح درس: زیر بنای یک جامعه سالم متکی بر رعایت اصول بهداشت و شناخت عوامل موثر بر آن است، بر این اساس این درس شامل مفاهیم بهداشت عمومی، بهداشت محیط و حرفه ای ، مواد غذایی و آشنایی با نظامهای بهداشتی خواهد بود.
رئوس مطالب(۳۴ ساعت نظری)

تاریخچه و مفاهیم بهداشت
بهداشت از دیدگاه اسلام
عوامل موثر بر سلامتی و بهداشت
فرایند آموزش بهداشت
پیشگیری انواع آن و مراحل آن
چرخه انتقال بیماریها و روش کنترل آنها
عفونتهای بیمارستانی و روشهای کنترل آنها
بهداشت زباله و مواد زائد
ایمن ساز
مراقبتهای
نظامها و سازمانهای عرضه خدمات بهداشتی درمانی در ایران و جهانPHC بهداشتی اولیه
بهداشت حرفه ای
مدیریت خدمات بهداشتی
بهداشت محیط بیمارستانها
بهداشت مواد غذایی

منابع اصلی درس:
۱- عالیپور، لیلی و همکاران. پرستاری بهداشت جامعه ۱ آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

فعالیتهای کلاسی
آزمون میان دوره
آزمون پایانی

نام درس: مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت　　کد درس:۰۹

پیش نیازیا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

اشنایی با فلسفه، مبانی نظری، مفاهیم اساسی، تاریخچه، اصول، اهداف، رویکردها، عرصه های فعالیت و مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت درس حاضر، مقدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت محسوب می شود؛ در این درس، بیشتر به معرفی حرفه ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، مبانی نظری و فلسفی، مفاهیم و مباحث اساسی، کاربرد ها و عرصه های مداخله ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در جامعه می پردازد.

رئوس مطالب(۳۴ ساعت نظری):

رسالت نظام سلامت: جایگاه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

سلامت و ابعاد آن

تعیین کننده های سلامت

تاریخچه، رسالت و کارکردهای بهداشت عمومی

مفاهیم اساسی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

مبانی و رویکردهای فلسفی حرفه ای

رویکردهای ارتقای سلامت

منشورهای ارتقای سلامت

نقش ها، وظایف و صلاحیت های حرفه ای

عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت:

مدرسه

مراکز بهداشتی درمانی

اجتماعی

محیط کار

منابع و پایگاه های علمی و سازمان های حرفه ای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در سطوح ملی و بین المللی

مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

نمونه ای از پژوهش های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

منابع اصلی درس:

1. Cotrell RR., Girvan JT, Denise S, Caile S, McKenzie, J. Principles and Foundations of Health Promotion and Education. Pearson. Last edition.
2. Carl I. Fertman, Diane D. Allensworth, Health Promotion Programs: from Theory to Practice; USA: by the Society for Public Health Education, Last edition
3. WHO. Milestones in Health Promotion. World Health Organization Last edition
4. Jill M. Black .Philosophical foundations of health education: USA: John Wiley & Sons. Last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

فعالیتهای کلاسی

آزمون میان دوره

آزمون پایانی

نام درس: ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت　　کد درس: ۱۰

پیش نیاز یا همزمان:ندارد

تعداد واحد:۲ واحد(۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس :آشنایی با مفاهیم و اصول ارتباطات و روشهای برقراری ارتباط موثر

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم ارتباط شناسی و کاربست مهارت های ارتباطی آشنا می شوند و براساس مفاهیم آموخته شده، می توانند استراتژی ها و روش های ارتباطی را در برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت بکار گیرند.

رئوس مطالب(۲۶ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی):

تعریف و اهمیت ارتباط

کلیاتی از مفهوم ارتباط و ارتباط شناسی

ارتباطات کلامی و غیر کلامی

ویژگی های ارتباطات موثر

رویکرد های ارتباطی:(بین فردی، جمعی، سیاستگذاران- جلب حمایت همه جانبه)

عوامل مؤثر در یک ارتباط موفق

برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت

فرایند برنامه ریزی

تحلیل موقعیت و مخاطب

تعیین اهداف و استرا تژی ها و روش های ارتباطی

تولید موثر پیام و مواد آموزشی

کانال های ارتباطی

ارزشیابی در برنامه های ارتباطات سلامت:

تئوری ها و مدل های ارتباطی در آموزش سلامت

استراتژی های ارتباطی جامع در برنامه های آموزش و ارتقا سلامت :

جلب حمایت همه جانبه(Advocacy)

بسیج اجتماعی برای سلامت (Health Campaign)

رویکرد مبتنی بر فرهنگ در ارتباطات سلامت

رئوس مطالب(۱۷ساعت عملی):

۱- دانشجویان یک موضوع و گروه هدف را انتخاب نماید تحلیل دقیق از مخاطب نموده و پیام و کانال ارتباطی مناسب را انتخاب نماید و در کلاس ارائه نماید

۲- ارتباط بین دو فرد (از جمله کارکنان سلامت با مراجعه کننده) را مشاهده و از ابعاد مختلف ارتباطی نقد و بررسی نموده و در کلاس گزارش نماید

منابع اصلی درس:

۱. علی اکبر فرهنگی ارتباطات انسانی ج۱ آخرین چاپ

2. Northouse, G and Northouse, L. Health Communication: Strategies for Health Professionals, last Edition
3. Schiavo, Renata.Health communication : from theory to practice 1st ed. Published by Jossey-Bass, last edition
4. Claudia F. Parvanta and et al .Essentials of public health communication. Jones & Bartlett Learning . , last edition
5. Teresa L. Thompson, Alicia Dorsey,Katherine I. Miller.Handbook of health communication. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers , last edition
6. U.S, DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES.Making Health Communication Programs Work Public Health Service , National Institutes of Health.National Cancer Institute, last edition
7. Ruth Cross, Sam Davis and Ivy O'Neil.Health Communication:Theoretical and Critical Perspectives, Polity Press. , last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

فعالیتهای کلاسی

آزمون میان دوره

آزمون پایانی

نام درس: فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت(۱) **کد درس: ۱۱**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری-۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس :

آشنایی دانشجویان با تاریخچه، اهداف و تعاریف تکنولوژی آموزشی، حیطه ها، شیوه طراحی برنامه آموزشی از جمله نیازسنجی، تعیین اهداف آموزشی، تولید محتوا و پیام های آموزشی، انتخاب روش آموزشی، تهیه طرح درس یک جلسه آموزشی، تعیین استراتژیها و فعالیت ها (برنامه عملیاتی)، جدول زمان بندی، انواع ارزشیابی و شاخص های آن، و تهیه یک برنامه آموزشی. دانشجویان با استفاده از امکانات مدیا لب فعالیت های خود را انجام دهند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری-۳۴ ساعت عملی)

تاریخچه تکنولوژی آموزشی

اهمیت و اهداف تکنولوژی آموزشی

تعریف مفاهیم اساسی تکنولوژی آموزشی

اهمیت برنامه ریزی آموزشی

مدل های برنامه ریزی (مدل ادغام یافته WHO 2012، الگوی 10 گامی Harden 2013)

مراحل برنامه ریزی آموزشی:

- تعیین مشکل و انتخاب موضوع برنامه ریزی آموزشی
- نیازسنجی آموزشی (تهیه ابزار نیازسنجی: طراحی سنجه های حیطه های آگاهی، نگرش و رفتار)
- تعیین اهداف (هدف کلی، اهداف جزیی، اهداف ویژه رفتاری)
- تولید محتوای آموزشی شامل:
  - تعریف پیام آموزشی و انواع آن
  - اصول طراحی متون آموزشی و اطلاع رسانی در حیطه سلامت
  - اصول طراحی پیام های دیداری شنیداری
  - کاربرد رویکردهای رفتارگرایی، شناخت گرایی و سازه گرایی در طراحی پیام های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
  - متناسب سازی پیام با جمعیت هدف و محیط آموزشی
  - پیش آزمون پیام و نهایی سازی
- تعیین استراتژی ها و فعالیت های برنامه
- انتخاب روش آموزشی مناسب
- تهیه برنامه عملیاتی Action Plan
- تهیه طرح درس یک جلسه آموزشی
- جدول زمان بندی برنامه
- ارزشیابی برنامه
  - تعریف ارزشیابی و انواع ارزشیابی تکوینی و تراکمی
  - شیوه های ارزشیابی فراگیر ومواد آموزشی
  - معیارهای مهم در ارزشیابی فراگیر و موادآموزشی

واحد عملی:(۳۴ ساعت عملی)

دانشجو یک موضوع و گروه هدف را انتخاب کرده و برنامه آموزشی شامل عنوان، مقدمه، نیازسنجی(به همراه ابزار های اندازه گیری در حیطه آگاهی، نگرش و رفتار)، اهداف کلی، جزئی، اهداف ویژه رفتاری، تهیه محتوا و پیام های آموزشی ومناسب، استراتژیها و فعالیت ها، انتخاب روش و رسانه آموزشی، طرح درس یک جلسه آموزشی را همراه با برنامه عملیاتی(Action Plan) ، جدول زمان بندی و شاخص های ارزشیابی برنامه تهیه نماید و در کلاس ارائه نماید.

منابع اصلی درس:

1. Robert Bensley , Jodi Brookins-Fisher; Community Health Education Methods: A Practical Guide 3rd Edition, Jones & Bartlett Learning ,last edition
2. Jourdan-Marsh. M, Health Technology Literacy: ATrransdiscipinary Framework For Consumer- Oriented Practice, Johns and Bartlett Learning, last edition

Cho.H, Health Communication Messsage Design, Sage, last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

فعالیتهای کلاسی

آزمون میان دوره

آزمون پایانی

نام درس:فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت ۲ کد درس:۱۲

پیش نیاز یا همزمان: فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت(۱)

تعداد واحد:۲ واحد (۱ واحد نظری-۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس :

آشنایی دانشجویان با تئوری ها، تعیین کننده ها، استراتژیها و حیطه های یادگیری و کاربرد آن، آشنایی با روش های آموزش و توانایی بکارگیری آنها متناسب با مخاطب و محیط یادگیری

آشنایی با فناوری های آموزشی نوین و توانایی تولید، بکارگیری، نقد و ارزشیابی رسانه ها. دانشجویان با استفاده از امکانات مدیا لب فعالیت های خود را انجام دهند

رئوس مطالب نظری(۱۷ ساعت نظری)

تعاریف و اصطلاحات آموزش و یادگیری

کاربرد نظریه ها و تئوری های یادگیری (گشتالت، یادگیری معنادار کلامی، خبرپردازی، آموزش بزرگسالان)

استراتژی های یادگیری و روش های آموزش معلم محور، دانشجو محور، مشارکتی و ...

حیطه های یادگیری و سلسله مراتب آن

تعیین کننده های یادگیری (ویژگی های فراگیر، آموزش دهنده و محیط آموزش)

آشنایی با انواع سواد (رسانه ای، بصری، رایانه ای، سلامت)

اصول طراحی مواد چندرسانه ای (نوشتار، تصویر، صدا، ویدئو، پویانمایی)

تعریف، اهمیت، روش ارائه و معایب و مزایای روش های آموزشی از جمله:

سخنرانی سنتی و فعال، ایفای نقش، نمایش، شبیه سازی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، بازی، قصه گویی، بارش افکار و گروه نجوا (Buzz group)، گردش علمی،

سمپوزیوم، پانل، کنگره، کنفرانس، کارگاه آموزشی، روش مسئله محور

فناوری های آموزشی: (اسلاید، مولاژ، ماکت، پمفلت، پوستر، نمودار)

نقد وارزشیابی پمفلت و پوستر (آنالیز محتوا و طراحی)

آشنائی با مراحل تولید فیلم آموزشی کوتاه و تصاویر دیجیتال

یادگیری مبتنی بر وب (آموزش الکترونیک)casting

تلفن همراه و نقش آن در آموزش

بازی های رایانه ای و نقش آن در سلامت و آموزش

نرم افزارهای چند رسانه ای و نقش آن در آموزش وارتقای سلامتpod casting ، broad casting

اشنایی با رسانه های جمعی و اهمیت ونقش آن در آموزش بهداشت

رادیو

تلویزیون

روزنامه

رئوس مطالب عملی(۳۴ ساعت)

۱. با انتخاب یک موضوع آموزشی و گروه هدف خود در فیلد واقعی یا فرضی انتخاب و با روش های آموزشی مناسب ارائه نماید
۲. طراحی وب لاگ
۳. تهیه یک فیلم آموزشی ویرایش شده کوتاه و در کلاس ارائه نماید

منابع اصلی درس:

1. James McKenzie, Brad Neiger; Rosemary Thackeray. Planning, Implementing, & Evaluating Health Promotion Programs: A Primer: Pearson .last edition
2. Glen Gilbert, Robin Sawyer. Elisa McNeill. Health Education: Creating Strategies For School & Community Health; Jones & Bartlett Learning , last edition
3. Susan Bastable, Pamela Gramet. Karen Jacobs, Deborah Sopczyk: Health professional as educator: Principles of teaching and learning, Jones & Bartlett Learning . last edition
4. Rukhsana.A, Benjaamin. R.B, Health Communication Mass Media: An Integrated Approach to Policy and Practice, Gower. last edition

۵. هاشم محسنی زنوزی تکنولوژی آموزشی آخرین چاپ
۶. دانائی، رحیم.(مترجم). اصول عکاسی دیجیتال. بیل کوربت . تهران.آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

فعالیتهای کلاسی

آزمون میان دوره

آزمون پایانی

نام درس: نظریه ها و مدل های برنامه ریزی و تغییر رفتار سلامت کد درس:۱۳

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری -عملی

پیش نیاز یا همزمان: مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

هدف کلی درس:

کسب دانش، شایستگی و مهارت های لازم در مورد نظریه ها و الگوهای برنامه ریزی و تغییر رفتار و کاربست آنها در تحلیل رفتار، طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

شرح درس:

در این درس فراگیران با انواع نظریه و الگوهای های مهم آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت آشنا می شوند و اهمیت کاربرد آن ها را در برنامه ریزی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت فرا می گیرند

رئوس مطالب نظری: (۲۶ ساعت نظری)

ویژگی های برنامه های اثربخش در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

تعریف نظریه و الگو، اهمیت و اصول کاربرد آنها در برنامه های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

دسته بندی انواع نظریه ها و الگوها (درون فردی، بین فردی، سازمانی، اجتماعی و بوم شناختی)

نظریه های عمل منطقی، رفتار برنامه ریزی شده

الگوی اعتقاد بهداشتی

نظریه شناختی اجتماعی

نظریه خود-کارآمدی

نظریه حمایت اجتماعی

الگوی فرا نظریه ای

نظریه انگیزش محافظت

الگوی پرسید

الگوی پرسید-پروسید

اصول انتخاب نظریه ها و الگوها در مطالعه و برنامه ریزی تغییر رفتار

رئوس مطالب عملی: (۱۷ ساعت عملی)

۱) نقد مقاله پژوهشی

هر دانشجو بایستی به ازای هر نظریه و الگویی که در این درس ارائه می شود یک مقاله ی پژوهشی اصیل و جدید را مطالعه و همراه با نقد ارائه نماید.

۲) تهیه ی حداقل ۲ برنامه ی آموزشی و ارائه ی آن: هر دانشجو بایستی

یکی از رفتارهای اولویت دار سلامت را انتخاب نماید:

نظریه یا الگویی متناسب با آن برگزیند:

طرح مداخله ی آموزشی خود مبتنی بر کاربست آن نظریه و الگو تهیه نماید:

طرح آموزشی خود را همراه با گزارش مکتوب و مستند به صورت کنفرانس در کلاس ارائه کند.

منابع اصلی درس:

1. Hyden. J. Introduction to Health Behavior Theory. Jones & Bartlett. Last edition.
2. Glanz. K., Rimer. B. K., & Viswanath. K. Health behavior and Health education. John Wiley & Sons. Last edition.
3. Sharma & Romas. Theoretical foundations of health education and health promotion. Last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره

آزمون پایان دوره

نام درس: روانشناسی رفتار سالم
کد درس: ۱۴

پیش نیاز یا هم زمان: ندارد

تعداد واحد:۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: یادگیری اصول، مفاهیم و مباحث اساسی در روانشناسی رفتارهای مرتبط با سلامت و کسب مهارت های لازم در شناخت، تحلیل و توسعه رفتار سالم.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

عوامل زیستی روانشناختی سلامت و بیماری

نظریه ها و رویکرد های یاد گیری

تغییر باورها و رفتار ها و حفظ و نگهداری آن ها

مفهوم خود ، خود کارآمدی ، عزت نفس ، اعتماد بنفس

خود کنترلی (self-control)و محل کنترل(locus of control) و خود تنظیمی رفتار

سازگاری اجتماعی (Social Coping)حمایت اجتماعی (social support) و شبکه اجتماعی (Social network).

تحلیل روانشناختی رفتار های مرتبط با سلامت

استرس و سلامت

رفتار های پرخطر

رفتارهای اعتیادی

رفتارهای مرتبط با خوردن

رفتارهای فعالیت فیزیکی

رفتارهای باروری و جنسی پرخطر

هویت جنسیتی و سلامت

شناخت بیماری و پذیرش درمان

منابع اصلی درس:

۱. روانشناسی و ارتقاء سلامت سیمون مرفی ترجمه افلاک سیر گلشنی، آخرین چاپ

۲. سیف علی اکبر، تغییر رفتار و رفتار درمانی: نظریه و روشها. تهران: آخرین چاپ

۳. سیف علی اکبر روانشناسی پرورشی نوین آخرین چاپ

4. Ogden, J. Health Psychology: A Textbook. Maidenhead, UK: Open University Press.last edition
5. David F Marks, Michael Murray, Brian Evans.Health Psychology: Theory, Research and Praetice, .SAGE last edition
6. Andrew Baum, Tracey A. Revenson, Jerome Singer. Handbook of health psychology, 2nd. Psychology Press.Taylor & Francis Group.last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره

آزمون کتبی و عملی پایان دوره

نام درس: جامعه شناسی سلامت کد درس:۱۵

پیش نیاز یا همزمان:ندارد

تعداد واحد:۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد:نظری- عملی

شرح درس:

فراگیران را با مبانی اجتماعی سلامت، فرهنگ، مولفه های اجتماعی، عوامل اجتماعی و جامعه شناختی مؤثر بر سلامت و سبک زندگی از قبیل فرهنگ، سواد، دسترسی به خدمات، عدالت و جنسیت آشنا می شوند و توانائی تحلیل رفتار اجتماعی کسب می نمایند.

هدف کلی درس :

مفاهیم و رویکردهای مدرن جامعه شناسی در ارتباط با سلامت فردی ، گروهی، اجتماعی و سازمانی

اصول و مبانی جامعه شناسی سلامت

مؤلفه های اجتماعی مؤثر بر اتخاذ رفتار توسط افراد و جامعه

اصول، مبانی و روشهای کاربردی توانمندسازی جامعه محور در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت.

اصول، مبانی و روشهای کاربردی مشارکت و اقدام اجتماعی و سازماندهی جامعه

کسب توانائی لازم برای شناسائی، تحلیل و مستند سازی رفتارهای اجتماعی

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

دیدگاه جامعه شناختی در سلامت

نقش اهمیت فرهنگ در سلامت

ارتباط فرهنگ و سلامت

عناصر فرهنگی

جامعه پذیری، ارزش ها، هنجارها، کنترل اجتماعی، نهاد ها و سلامت

نقش اجتماعی و سلامت

لایه های فرهنگی سلامت

تنوع فرهنگی

ارتباط جو با فرهنگ سلامت

شکل دهی فرهنگ سلامت

تئوریهای اجتماعی سلامت

مؤلفه های اجتماعی سلامت

نظریات جامعه شناختی و کاربرد آنها در فرهنگ سلامت

تغییر فرهنگ

عوامل مقاومت اجتماعی در برابر پدیده تغییر

شیوه شکل رفتار و سبک زندگی در جامعه

فرهنگ سازمانی: تعریف، مفهوم، عوامل و اجزاء

نقش فرهنگ سازمانی در ارتقاء سلامت

اصول و روش های ارزیابی تأثیر اجتماعیSIA

اهمیت، اصول، مفاهیم کلیدی مردم نگاری در سلامت

مراحل انجام یک مطالعه مردم نگاری و گزارش

رئوس مطالب عملی(۱۷ساعت عملی):

دانشجویان یک موضوع بهداشتی را انتخاب و با به کارگیری مردم نگاری تحلیلی از آن موضوع در بستر اجتماعی با مشخص نمودن وضعیت اجتماعی و مولفه های موثر بر آن تحلیل و راهکار هائی در کلاس ارائه نمایند.

منابع اصلی درس:

1. Robin Bunton, Sarah, The sociology of health promotion, last Edition
2. Wilkinson, R & Marmot, M. Social determinants of health: the solid facts, Last edition
3. R., Nettleton, S., & Burrows, R. The Sociology of Health Promotion .Last edition
4. نظریه های جامعه شناسی آزاد ارمکی آخرین چاپ
5. تیلور ک، ویلکی م، باسر ج، روش تحقیق میدانی: راهنمای عملی تحقیق در تعلیم و تربیت و علوم اجتماعی. محسن نیازی و عباس زارعی (مترجم) آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره و پایانی دوره

آزمون عملی

نام درس: روش پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت کد درس:۱۶

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری -عملی

هدف کلی:

یادگیری مبانی و روش شناسی پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت با رویکرد کاربردی و استفاده از نظریه های تخصصی حرفه؛ و طراحی و تنظیم طرح پژوهشی (Proposal)

شرح مختصری از درس:

درس روش تحقیق به منظور یادگیری فلسفه و روش شناختی پژوهش علمی برای دانشجویان رشته ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت طرح ریزی شده است. ساختار مباحث اصلی این درس بیشتر بر مبنای ساختار و سازمان پایان نامه یا رساله ی تحصیلی دوره های تحصیلات تکمیلی تنظیم و ارائه می گردد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

کلیات و مفاهیم روش تحقیق: علم و روش های آن در علوم رفتاری

مراحل پژوهش علمی و ساختار پایان نامه؛ انتخاب مسئله ی پژوهش

جستجوی سوابق پژوهش در مسئله؛ مروری بر متون علمی

نظریه و پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

رویکرد های کمی در پژوهش

تنظیم اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش، بیان مسئله، ضرورت اجرای طرح

متغیر ها ی پژوهش

انواع مطالعات کمی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

محاسبه حجم نمونه و روش های نمونه گیری (بیشتر در طرح های کارآزمایی شاهددار تصادفی در عرصه)

روش ها و ابزارهای جمع آوری داده ها

روایی و پایایی ابزار جمع آوری داده ها

روش های آماری تحلیل داده ها (با تمرکز بیشتر بر طرح های کارآزمایی)

شیوه نوشتن روش اجرا

رویکرد کیفی در پژوهش های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

تنظیم سؤالات پژوهش

انواع مطالعات کیفی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

روش ها و ابزارهای جمع اوری داده ها

اخلاق در پژوهش

مدیریت پژوهش (زمان بندی، بودجه بندی، محدودیت ها و مشکلات)

گزارش نتایج و ماخذ نویسی

کاربست نتایج

رئوس مطالب عملی: (۱۷ ساعت عملی)

- یک پروپوزال مطالعه ی کمی از نوع مداخله ای برای یکی از موضوعات اولویت دار آموزش بهداشت و ارتقای سلامت طراحی و ارائه نماید.

منابع اصلی درس:

۱. رخشانی، فاطمه ، شهرکی ثانوی، فریبا، روش تحقیق: مراحل علمی و روش های کاربردی، آخرین چاپ

2. Cottrell RR, McKenzie JF. Health Promotion and Education Research Methods. USA: Jone
3. and Bartlett Pub. Last edition
4. Dawson C. a practical guide to research methods, a user friendly manual for mastering research techniques and projects. UK: Oxford. Last edition.
5. Bruce N. Pope D, Stanistreet D. Quantitative methods for health research: a practical interactive guide. John Wiley & Sons. Last edition.
6. Salazar LF. Crosby RA, DiClemente RJ. Research methods in health promotion. John Wiley & Sons. Last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره و پایان دوره

آزمون عملی

نام درس : اصول و فنون مشاوره در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت کد درس :۱۷

تعداد واحد : ۲ واحد (۱ واحد نظری-۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز یا همزمان : ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقا سلامت

هدف کلی درس:

آشنایی با اصول، مبانی، روش ها و فنون مشاوره و کاربست آن در فعالیت های ارتقاء سلامت

شرح درس:

این درس به منظور آشنا نمودن دانشجویان با عرصه مشاوره طرح ریزی شده است . به نحوی که دانشجویان با بکارگیری نظریه ها ، راهبرد های مشاوره ای و رعایت ملاحظات اخلاقی و قانونی بتوانند نسبت به ارائه مشاوره موثر توانمند گردد.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری)

اهمیت و کلیات اصول و فنون مشاوره

رویکرد ها و تئوری های مشاوره(نظریه روانکاوی/شناختی، تئوری شناختی، تئوری رفتاری، رویکرد انسانی، درمان جامع و یکپارچه)

آشنایی با شیوه مصاحبه مراجع محور و مراحل آن و ارائه فنون مصاحبه متمرکز بر شخص

شرایط محیطی مشاوره

ویژگی های مشاوره کننده

اهمیت خود آگاهی در مشاوره

مهارت ها و مراحل محوری اجرای مشاوره موفق :

مهارت های شروع مشاوره و مدیریت مصاحبه

حفظ و نگهداری رابطه

تکنیک های شروع، ادامه و اتمام جلسه مشاوره

علل ایجاد مقاومت وروش های مواجهه با مقاومت

مهارت های گوش دادن ، مهارت های سوال کردن و بازخورد دادن (سیمپاتی، آپاتی و امپاتی)

مهارت های خلاصه کردن ((Probing and summarizing و اتمام مشاوره

شیوه پایان دادن به جلسات مشاوره ای کوتاه مدت و بلند مدت و راه های پایان دادن به مصاحبه های مشاوره

تکنیک های مشاوره فردی (چهره به چهره، تلفنی، مجازی و ایمیل)

تکنیک های مشاوره گروهی

اصول و فنون مشاوره و راهنمایی سلامت در گروه های جمعیتی از قبیل سالمندان، نوجوانان و جوانان، کودکان

اصول و فنون مشاوره در شرایط خاص

موازین اخلاقی و قانونی در مشاوره

واحد عملی: (۳۴ ساعت عملی)

اجرای مشاوره با روش ایفای نقش و ارزیابی فرایند در کلاس درس

اجرا و مستند سازی و ارائه گزارش تحلیلی حد اقل سه جلسه مشاوره فردی مرتبط با نیاز ارتقاء سلامت در یکی از گروه ها (سالمند، نوجوان، کودک) و گزارش نتایج در کلاس

حداقل انجام یک مشاوره گروهی در رابطه با نیاز ارتقاء سلامت در گروه های جمعیتی و گزارش نتایج در کلاس

منابع اصلی درس:

۱- مشاوره مهارت های حل مساله ،آن مانرو، باب مانی ، جان اسمال ، ترجمه کمالی ، تهران آخرین چاپ

2- Robert Bor, Sheila Gill, Riva Miller, Amanda Evans. Counselling in: A Handbook for Practitioners and Psychotherapy.last edition

3- Philip Burnard, Jocampling . Counselling Skills for Health Professionals. Springer, last edition

4- Freshwater D. counseling skills for nurses, midwives and health visitors. Open University press. Last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره و پایان دوره

آزمون عملی

نام درس:کارآموزی **کد درس:۱۸**

پیش نیاز یا همزمان: کارآموزی باید در نیمسال قبل از اخذ واحد پایان نامه گذرانده شود.

تعداد واحد:۲ واحد

نوع واحد:کارآموزی

هدف کلی درس : دست یابی دانشجویان به سطوح عالی مهارت های حرفه ای در راستای نقش ها و وظائف خود

شرح درس: کاراموزی فرصت لازم را برای بکارگیری دانش و مهارت های کسب شده در عمل را فراهم می آورد. و آنها را برای ایفای نقش های حرفه ای خود در جامعه فراهم می آورد.

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت)

دانشجو با حضور در حد اقل دو عرصه از موارد زیر به تمرین عملی آموخته های خود در طول دوره تحصیل و کسب تجربه برای کسب تسلط در اجرای مهارت های حرفه ای در رشته خود می پردازد.

مدرسه (از مهد کودک تا دبیرستان ها و آموزشگاه کودکان استثنائی)

مراکز ارائه خدمات سلامت در شهر و روستا

محیط های کار

اجتماع (روستاها ، محلات شهری، شهرک ها)

رسانه (صدا و سیما، مراکز و آزمایشگاه های تولید رسانه، نشر مجله و روزنامه و خبر گزاری ها)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزیابی پایانی درس

نام درس: آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مدارس　　کد درس :۱۹

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد نظری-عملی

هدف کلی:

کسب دانش و نگرش لازم نسبت به اهمیت مدارس به عنوان عرصه ی فعالیت حرفه ای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت.

آشنایی با اولویت های مشکلات و رفتارهای مرتبط با سلامت در دانش آموزان،

آشنایی با راهبرد مدارس ارتقا دهنده ی سلامت و جنبه های اجرایی آن

کاربست مهارت کسب شده در تحلیل وضعیت و برنامه ریزی مداخلات ارتقای سلامت در مدارس (در مقیاس محدود)

شرح درس:

نسبت بالایی از جمعیت کشور را دانش آموزان تشکیل می دهند؛ از طرفی بخش قابل توجهی از بار بیماری و ناخوشی ها به این گروه جمعیتی مربوط می شود که آثار آنها سلامت و کیفیت زندگی را در بزرگسالی و توسعه ی جامعه را تحت تأثیر قرار می دهند؛ از این رو، در این درس فراگیران با اهمیت مدارس به عنوان عرصه ای مهم در فعالیت های حرفه ای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت و با مدارس ارتقا دهنده ی سلامت به عنوان راهبرد اساسی، شامل اصول، اجزاء و کاربست آن در عمل آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

اهمیت و سابقه ی مدارس به عنوان عرصه ای برای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

کلیاتی در باره ی ویژگی های رشد و تکامل کودکان و نوجوانان

بیماریها و اختلالات جسمانی رایج در دانش آموزان

ناخوشی ها و اختلالات روانشناختی رایج در دانش آموزان

مشکلات رفتاری رایج در دانش آموزان

خشونت و پرخاشگری و تحقیر

سوء مصرف مواد و داروها

ارتقای ایمنی و پیشگیری از سوانح در مدارس

ترویج رفتارهای تغذیه ای سالم

ترویج فعالیت بدنی

توسعه ی مهارتهای زندگی

مدارس ارتقاء دهنده ی سلامت:

مفاهیم، مبانی و ویژگی ها

اهداف و استراتژی ها

الگوها و اجزای برنامه

سیاست ها و مقررات

اجرای برنامه مدارس ارتقاء دهنده سلامت

آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت کودکان استثنایی

نمونه هائی از تجارب موفق مدارس ارتقا دهنده ی سلامت در جهان و ایران

رئوس مطالب عملی: (۱۷ ساعت عملی)

ارزیابی وضعیت یک مدرسه بر اساس چهارچوب و اجزای مدارس ارتقا دهنده ی سلامت

سنجش نیازها و اولویت بندی

تهیه و تنظیم طرح مداخله آموزش و ارتقاء سلامت

تهیه طرح درس و اجرای یک جلسه آموزشی

تهیه و ارائه ی گزارش در کلاس

منابع اصلی درس:

1. Scriven A, Hodgins M. Health Promotion Settings, Principles and Practice. SAGE. Last edition
2. Clift S, Jensen BB. The Health Promoting School: International Advances in Theory, Evaluation and Practice. Danish University of Education Press. Last edition.
3. Aggleton P, Dennison C, Warwick I.Promoting Health and Well-being through Schools. Routledge. Last edition.
4. Destefano K, BEAR BJ. Manual of School Health A Handbook for School Nurses, Educators, and Health Professionals. USA: Saunders. Last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره و پایان دوره

آزمون عملی

نام درس: آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در محیط کار **کد درس: ۲۰**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد نظری- عملی

اهداف کلی:

هدف این درس ، توانمند سازی دانشجویان در طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه های جامع ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت بمنظور ارتقاء رفتار های سالم و ایمن در محیط کار میباشد.

شرح درس:

در این درس فراگیر با اهمیت عرصه محیط کار برای اجرای اقدامات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت؛ و از ابعاد مختلف رویکردها در سطح فرد، محیط، سازمان و جامعه آشنا می شود.

رئوس مطالب (۲۶ ساعت نظری)

تعاریف، تاریخچه، اهمیت و اصول آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و ایمنی (HSE) در محیط کار

اهمیت سلامت نیروی کار در ارتقاء سلامت جامعه

نگاهی به وضعیت سلامت کارگران در ایران و تجربه سایر کشور ها (بررسی وضعیت بر اساس شاخص ها و استانداردها)

قوانین و اسناد بالا دستی برای سلامت محیط های کار در ایران

عوامل موثر بر سلامت کارکنان و محیط کار

تاثیرات متقابل کار بر سلامت و سلامت بر کار

نظریه ها و الگو های تحلیل رفتار های مرتبط با ایمنی در محیط کار (مدل پنیر سوئیسی، نظریه دامینو)

عوامل موفقیت اقدامات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در محیط کار

رویکردها، نظریه ها و مدلهای کاربردی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

طراحی و اجرای برنامه های اولویت دار در محیط کار شامل: ارتقاء سلامت جسمانی، روانی و رفتاری، افزایش فعالیت جسمانی، بهبود وضعیت تغذیه، تامین محیط کار ایمن، استرس، بیماری قلبی و عروقی

برنامه ریزی در محیط های کاری با اندازه های کوچک، متوسط و بزرگ:

سنجش نیاز ها بر اساس جمع آوری داده ها از محیط و نیروی انسانی و ماهیت کار

راه اندازی نظام مداوم و بروز ثبت داده ها (بانک اطلاعاتی جامع سلامت سازمان)

شناخت و ارزیابی فرهنگ سازمانی و محیط کار، قوانین و مقررات، دستور العمل ها

ارزیابی تیم ها ومشارکت کنندگان

تنظیم و آماده سازی اهداف برنامه

پیش بینی، تامین منابع ، ملاحظات اجرایی و سیاست های سازمانی براساس شواهد

اجرا و ارزشیابی

معرفی حد اقل ۲ برنامه جامع آموزش و ارتقاء سلامت در محیط کار انجام شده در جهان و ایران

رئوس مطالب عملی: (۱۷ ساعت عملی)

دانشجو ضمن مراجعه به یک محیط کار فعالیت های زیر را انجام دهد:

a. بررسی وضعیت موجود و جمع آوری اطلاعات سلامت بر اساس شواهد
b. اولویت بندی مشکلات و انتخاب یک مشکل

c. طراحی برنامه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و ارائه گزارش در کلاس

منابع اصلی درس:

1- Fertman C. I..Workplace Health Promotion Programs: Planning, Implamentation and Evaluation, Jossey – BASS. Last Edition
2- Burton J. WHO Healthy Workplace framework and model: background and supporting literature and practices. Last Edition.
3- Scriven A. and Hodgins M., Health promotion settings: Principales & practice; Sage, Last edition.
4- Chenoweth, D. Worksite Health Promotion. USA. Human Kinetics. Last edition.
5- WHO.Occupational Health . A Manual for Primary Health Care Workers. Cairo.WHO.EMRO Last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره و پایان دوره

آزمون عملی

نام درس: آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در محیط های مراقبت بهداشتی اولیه کد درس:۲۱

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد(۱/۵ واحد نظری -۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد نظری – عملی

اهداف کلی:

آشنایی دانشجویان با اصول و کلیات و مفاهیم ارتقا سلامت در محیط های ارائه کننده خدمات سلامت و کاربست آن در نظام سلامت

شرح درس:

یکی از رویکردهای نوین سازمان بهداشت جهانی و همچنین براساس بیانیه های بوداپست و اوتاوا توجه به ار تقا سلامت در محیط های ارائه خدمات سلامت می باشد. در این دیدگاه نوین دانش آموختگان ،با نقش مراکز ارائه خدمات سلامت و بیمارستان ها در راستای فراهم ساختن محیط حمایت کننده سلامت برای بیماران، مراجعین، کارکنان ارائه کننده خدمات بهداشتی و جامعه و همچنین با بکار گیری راهکارهای مناسب اقدام به برنامه ریزی و اجرای اقداماتی که منجر به ارتقا سلامت در محیط های ارائه کننده سلامت می باشد، آشنا می گردند.

رئوس مطالب(۲۶ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی):

فلسفه ی ارتقای سلامت در محیطهای مراقبت بهداشتی اولیه

تعاریف، اصول، و اهداف ارتقای سلامت در مراقبت بهداشتی اولیه

موانع و چالشهای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در محیط های مراقبت بهداشتی اولیه

راهبردهای ارتقای سلامت در محیطهای مراقبت بهداشتی اولیه (با اقتباس از الگوی بیمارستان ارتقا دهنده ی سلامت)

انواع مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در محیط های مراقبت بهداشتی اولیه

معیارها و شاخص های کیفی برنامه ی ارتقای سلامت در محیط های مراقبت بهداشتی اولیه

برنامه ریزی و مدیریت ارتقای سلامت در محیطهای مراقبت بهداشتی اولیه

نیازها و تدابیر خاص در برنامه ریزی ارتقای سلامت در مراکز مراقبت بهداشتی اولیه

سالمندان

افراد معلول و ناتوان

بیماران روانی

بررسی تجارب و پژوهش های ارتقای سلامت در محیط های مراقبت بهداشتی اولیه

ارزیابی وضعیت شامل نیازسنجی برای حداقل یکی از مراکز سلامت

تهیه و تنظیم یک برنامه آموزش و ارتقاء سلامت و ارائه آن در کلاس

منابع اصلی درس:

1. Fertman CI, Allensworth DD. Health Promotion Programs: from Theory to Practice: USA: by the Society for Public Health Education. Last edition.
2. WHO. Health promotion in hospital. evidence and quality management. World Health Organization, Last edition.
3. Frankish J, Moulton G, Gray D. Health promotion in primary health care settings: a suggested approach to establishing criteria. Institute of Health Promotion Research University of British Columbia. Last edition.
4. WHO. The International Network of Health Promoting Hospitals and Health Services: Integrating health promotion into hospitals and health services: Concept, framework and organization. WHO Regional Office for Europe.

4. WHO. The International Network of Health Promoting Hospitals and Health Services: Integrating health promotion into hospitals and health services: Concept, framework and organization. WHO Regional Office for Europe.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره و پایان دوره

آزمون عملی

نام درس : آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت جامعه محور **کد درس:۲۲**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد نظری – عملی

هدف کلی درس : دانشجویان با رویکرد سیستمی به جامعه، اصول و مبانی توانمندسازی، مشارکت و اقدام اجتماعی جامعه محور در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند

شرح درس: در این درس فراگیران با اصول، مبانی و روشهای کاربردی توانمندسازی، مشارکت و اقدام اجتماعی و سازماندهی جامعه برای اهداف آموزش بهداشت و ارتقای سلامت جامعه محور آشنا می شوند. همچنین با کلیات نیازسنجی اجتماعی و روش های جمع آوری داده جامعه محور در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند و با بکارگیری تکنیک مونوگرافی در یک جامعه کوچک نسبت به شناسائی عوامل موثر درسلامت درمحیط توانمند می گردد

رئوس مطالب(۲۶ ساعت نظری):

مفهوم جامعه و نگرش سیستمی به جامعه و جامعه محور

رویکرد سیستمی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

مبانی سیستم اجتماعی (رویکرد اکولوژیکی)

مفهوم و رویکرد های ارزیابی جامعه محور

روش های ارزیابی جامعه محور

مفهوم و مبانی توانمندسازی اجتماعی

سطوح، دامنه ها و اهداف در حوزه های مختلف توانمندسازی اجتماعی

الگوها و روش های توانمندسازی جامعه محور

مفهوم و مبانی مشارکت جامعه

سطوح مشارکت جامعه

روش های جلب مشارکت جامعه

مفهوم سازماندهی اجتماعی

مراحل و شیوه های سازماندهی اجتماعی

طراحی، بومی سازی و اجرای برنامه جامعه محور، تهیه برنامه اقدام

عملی: (۱۷ ساعت عملی)

دانشجو به جامعه کوچک (مانند روستا، خانه سلامت و....) کراجعه نماید و فعالیت های زیر را انجام دهد

۱- ارزیابی نیاز های جامعه مورد نظر با منابع مختلف با رویکرد مشارکتی

۲- ایجاد زمینه مشارکت جهت شناسائی مشکل و اولویت بندی

۳- تدوین برنامه برای یکی از مشکلات با بکارگیری با مشارکت جامعه و ارائه در کلاس

منابع اصلی درس:

۱. تیلور ک، ویلکی م، باسر ج، روش تحقیق میدانی: راهنمای عملی تحقیق در تعلیم و تربیت و علوم اجتماعی، محسن نیازی و عباس زارعی (مترجم) آخرین چاپ

۲. سیف اللهی و اقدام پژوهی «پژوهش حین کار»آموزش یک دوره کامل روش تحقیق اقدام پژوهی همراه با مثال ها و نمونه های واقعی، آخرین چاپ

3. Guttmacher, S. ets. Community based health intervention. Part One. WILEY. Last edition
4. Glenn Laverack. Health Promotion Practice, building Empowered communities. Open University press. Last edition

5. Hindsworth MF, Lang TB. Community Participation and Empowerment. Nova Science Publishers. Last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره و پایان دوره

آزمون عملی

نام درس:آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت رسانه محور کد درس:۲۳

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد- (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجویان با مفاهیم، تولید ، طراحی و ارزشیابی رسانه آشنا می گردند. همچنین، ضمن درک نقش و اهمیت آن بتواند به ارتباط و چگونگی بکارگیری آن در برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت بپردازد.

شرح درس: سواد رسانه‌ای یک نوع درک متکی بر مهارت است که می‌توان براساس آن تولیدات رسانه ای را با محتوی و گروه هدف متناسب ساخت. این درس دانشجویان را با ظرفیت انواع رسانه‌ها در انتقال پیامهای آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت آشنا می سازد و مهارت آنها را در بررسی و نقد و تحلیل رسانه ها افزایش می دهد.

رئوس مطالب (۲۶ ساعت نظری):

تاریخچه، تعاریف، مفهوم، ضرورت، هدف و کاربرد رسانه در سلامت جامعه

انواع رسانه و نقش هر یک در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

اصول و فنون رسانه و سواد رسانه ای

شناخت شیوه های تبلیغ، اقناع و تاثیر گذاری بر مخاطب

انواع و شیوه های تبلیغ

روانشناسی پیام های تبلیغاتی

افکار عمومی و مصرف کنندگان پیام های رسانه ای سلامت

روشهای کاربردی تبلیغ در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

مفاهیم اساسی، سبک ها، ارزشها، فرایند و عناصر شکنگانه خبر

آشنایی با فرایند تولید برنامه های رادیویی و تلویزیون

بخش های مختلف یک مرکز تلویزیونی (استودیو، اطاق کنترل تولید، مرکز ضبط مغناطیسی، سیستمهای نمایش تصویر) و بخشهای پیرامونی (نور، دکور، صدا، ..)

عوامل تیم های تولید (تلویزیونی، رادیو و فیلم آموزشی) و وظایف هر یک

اصول، روشها و قالبهای نگارش برای تو لید رسانه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

عکاسی دیجیتال: انواع، تکنیکها، کادربندی، مونتاژ و معیار های نقد و انتخاب آن در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

اصول و نکات مهم در تصویر برداری ویدیو یی (دوربین، نور، صدا، حرکات، .....)

رسانه های چاپی: انواع، تولید (مراحل، نرم افزار ها)، و معیار های نقد و انتخاب آن در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

رسانه های جمعی : همگونی ها (انتشار، وسعت، فراوانی و کوناگونی) و ویژگیها (شیوه انتشار و دریافت پیامها)

رسانه های دیجیتال در برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

نقد تولیدات و برنامه های رسانه ای در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

رئوس مطالب عملی : (۱۷ ساعت عملی):

دانشجو پس از انتخاب یک موضوع آموزش در حیطه سلامت فعالیت های زیر را انجام داده و در کلاس ارائه نماید:

بررسی و مطالعه موضوع و تنظیم اهداف، محتوی و تهیه سناریو

تولید یک رسانه چاپی مرتبط

تولید حد اقل ۵ عکس مرتبط

تولید و تنظیم یک برنامه رادیویی ترویجی مرتبط به مدت ۵ تا ۱۰ دقیقه

تولید و تنظیم یک فیلم ویدیویی آموزشی مرتبط به مدت ۳ تا ۵ دقیقه

منابع اصلی درس:

۱. رضوی عباس، اصول طراحی و تولید فیلم های آموزشی، آخرین چاپ
۲. موریتس چارلی، تکنیکهای فیلم نامه نویسی، ترجمه محمد گذرآبادی، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون میان دوره و پایان دوره

آزمون عملی

فصل چهارم
استانداردهای برنامه

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است، دوره، **فضاها و امکانات آموزشی عمومی** مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، **فضاهای اختصاصی** مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

*ضروری است، دپارتمان آموزشی، **فضاهای رفاهی و فرهنگی** مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان **دوره های چرخشی**، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، **جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز** برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، **تجهیزات سرمایه ای و مصرفی** مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است، **امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط**، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

*ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، **هیئت علمی** مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، **کارکنان دوره دیده** مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که **برنامه آموزشی** (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، **آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی** در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که **منابع درسی** اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود **حضور فعال** داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، **محتوای برنامه کلاس های نظری**، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

* ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه **برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه**، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

* ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد

* ضروری است، **مقررات پوشش** (**Dress code**) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.

* ضروری است، فراگیران از **کدهای اخلاقی** مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران **کارپوشه آموزشی** (**Portfolio**) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.

* ضروری است، فراگیران **کارنمای** (**Log book**) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.

* ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، **مهارت های مداخله ای اختصاصی** لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.

* ضروری است، **کارنما** به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به انها ارائه گردد.

* ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در **برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت** داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، **واحدهای خارج از گروه آموزشی** را (درصورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه **گواهی** دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.

* ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی **همکاری های علمی بین رشته ای** از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.

* ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ **روش ها و فنون آموزشی** مندرج در برنامه، استفاده شود.

* ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد **ارزیابی** قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.

* ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی

ارزشیابی برنامه
(Program Evaluation)

شیوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

برنامه بعد از گذشت یک ترم تحصیلی از اجرای برنامه از دانشجویان، اعضای هیات علمی از طریق فرم الگوی ارزشیابی سیپCIPP صورت خوهد گرفت. این الگو مبتنی بر بافت یا موقعیت (Context) ،درون داد (Input) ،فرایند (Process)،و فرآورده (Product)به دست آمده است.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

گذشت 2سال از اجرای برنامه به صورت کامل.

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:	معیار:
★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:	۷۵ درصد به بالا
★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:	۷۵ درصد به بالا
★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان
★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل بازنگری شده
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه(در صورت موجود بودن)

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و دبیرخانه علوم پایه و سایر اعضای هیات علمی هستند.

شیوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی
- بازخود از نتایج نیازسنجی های که انجام میگردد.

تغییرات اعمال شده در برنامه نسبت به برنامه قبلی: (جدول تغییرات)

جدول دروس کمبود و جبرانی	
قدیمی	جدید
زبان تخصصی*	زبان تخصصی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت *
سیستم اطلاع رسانی بهداشتی*	سیستم های اطلاع رسانی در سلامت *
	آمار تحلیلی * (در این بخش اضافه شد)
کاربرد کامپیوتر در تجزیه و تحلیل داده های بهداشتی	نرم افزارهای تحلیل داده های سلامت*
اصول اپیدمیولوژی	اصول اپیدمیولوژی
	آموزش بهداشت و ارتباطات
اصول تغذیه	حذف شد
اصول بهداشت محیط	حذف شد
اصول پیشگیری از بیماری های واگیر و غیر واگیر	اصول پیشگیری از بیماری های واگیر و غیر واگیر
اصول خدمات بهداشتی	بهداشت عمومی
جدول دروس اختصاصی- اجباری	
جامعه شناسی سلامت	جامعه شناسی سلامت
روان شناسی رفتار سالم	روانشناسی رفتار سالم
آمار حیاتی	از این بخش حذف و به جبرانی منتقل شد
تکنولوژی و روش های آموزشی	تکنولوژی کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (۱) تکنولوژی کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (۲)
ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
آموزش بهداشت مدارس و ارتقای سلامت	از این بخش حذف شد
آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (۱)	مبانی آموزش بهداشت و ارتقا سلامت
آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (۲)	نظریه ها و مدل های برنامه ریزی و تغییر رفتار سلامت
روش تحقیق در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	روش پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
کارآموزی	کارآموزی در عرصه
	اصول و فنون مشاوره سلامت (اضافه شد)
جدول دروس اختیاری	
آموزش و ارتقای سلامت مدارس	آموزش بهداشت وارتقاء سلامت در مدارس
آموزش بهداشت در محیط کار	آموزش بهداشت وارتقاء سلامت در محیط کار
برنامه های اطلاع رسانی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	حذف شد
آموزش بهداشت در مراکز ارائه خدمات بهداشتی درمانی	آموزش بهداشت وارتقاء سلامت در محیط های مراقبت سلامت
	آموزش بهداشت وارتقاء سلامت جامعه محور
ارتقای سلامت و سبک زندگی سالم	حذف شد
	آموزش بهداشت وارتقاء سلامت رسانه محور
روابط انسانی در مدیریت خدمات خدمات بهداشتی درمانی	حذف شد
پویایی گروه	حذف شد

ضمائم

ضمیمه شماره ۱

سوگند نامه دانش آموختگان رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

بنام خدا

سپاس خداوند یکتا را که با عنایات و الطاف بیکرانش و با بهره‌مندی از نعمت‌های بیشمارش اکنون که توانستم تحصیلاتم را در رشته ارزشمند آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت به پایان رسانیده و در آستانه‌ی مرحله جدیدی از ایفای وظیفه‌ی خطیر علمی و اجتماعی قرار گیرم، در برابر آن خداوند متعال سوگند یاد می‌کنم که برای آموزش، ارتقاء سلامت و کیفیت زندگی جامعه مسئولیت‌پذیر و پاسخ‌گو باشم و به کرامت انسانی افراد، صرف‌نظر از نژاد، قومیت و فرهنگ احترام گذاشته و پایبند اخلاق و اصول حرفه‌ای خود باشم و برای حفظ، منزلت و احترام شئون حرفه‌ام و ترویج سلوک اخلاق حرفه‌ای در بین همکاران از هر گونه تلاشی دریغ نورزم. سوگند یاد می‌کنم که در توسعه مداوم حرفه‌ای خویش همواره بکوشم و در آموزش و به کارگیری آنچه فراگرفته‌ام به عنوان یک فرد آگاه حرفه‌ای، در ارتقاء و اعتلای سلامت جامعه از هیچ تلاشی دریغ نورزم. سوگند یاد می‌کنم در مقابل دشواری‌های حرفه‌ای و گستره فرهنگی جامعه ،توانمند، مسئولیت‌پذیر، پاسخگو و بردبار باشم و پیوسته در راه ارتقاء همه جانبه و رفع مشکلات جامعه بشری و خصوصا کشور اسلامی عزیزم ایران تلاش نمایم.

سابقه این رشته در دانشگاه های خارج ازکشور:

- University of Ottawa , Faculty of Education , Ottawa , Canada –
- University of Toronto Ontario Institute for Studies in Education ,CanadaOntario State
- Suez Canal University, Egypt / Maastricht University, Netherlands, Egypt
- Charité Medical University of Berlin, Berlin , Germany –
- KLE University , Karnataka, Belgaum , India –
- Royal College of Surgeons in Ireland ,Irland – +
- Aga Khan University , Pakistan
- Dow University of Health Sciences , Pakistan–
- University of the Philippines Manila, Philippines –
- King Saud bin Abdulaziz University for Health Sciences , Saudi Arabia
- University of the Free State Faculty of Health Sciences, South Africa –
- University of Glasgow, United Kingdom –
- University of Huddersfield ,United Kingdom –
- University of Rochester Warner School of Education ,United State–
- Uiversity of Western Australia , Faculty of Medicine and Health Sciences , Australia
- -Arcadia University , Metropolitan ,Philadelphia, United State
- Mahsa University ,Allied Health Sciences,Malaysia
- -The University of Texas at Astin ,College of Education, Austin,Texas,United State
- ,Knsas City ,United StateUniversity of Missouri–

  Vanderbilt University, Nashvil, Tennessi, United State–
- National University of Singapore ,School of Public Health, Singapore

  Texas Women□s University, Denton, Dallas, Houston, Texas, United State
- University of Illinois College of Medicine at Chicago ,United State
- Mastricht University , Faculty of Health Medicine and Life Sciences, Amsterdam, Netherland ,Brazil
- Manash University , Faculty of Medicine, Nursing and Health Sciences ,Melbourne, Victoria State, Australia
- John Hopkins University , Baltimore , Maryland , United State
- Mc Master University, Faculty of Health Sciences ,Toronto ,Ontario, Canada
- University of Cincinaty , Ohio, United State
- University of Utah, College of Health Department of Health Promotion and Education
- University of Alberta, School of Public Health , Edmonton, Alberta ,Canada
- East Carolina University ,United State

  United State The Texas University

  Curtin University of Technology , Australia

  Sunshine Coast University , Australia
- The University of Sydney , Australia
- The University of New South Wales , Australia
- Deakin University , Australia
- Griffith University , Australia
- Adelphi University , Australia
- La trobe University , School of Public Health , Australia

- The University of Toronto ,Canada
- -The University of Alberta . Canada
- Dalhousie University . Canada
- Walden University . Human Services . Canada
- London University . UK
- Leeds Metropolitan University ,UK
- National University of Irland . Irland
- University of Limerck . Irland
- University of Bergen . Norway
- Coastal Carolina University . USA
- University of North Texas . (UNT)
- Rowan University . USA
- Nebraska . Nebraska Methodist College . USA
- Diponegoro University / Faculty of Public Health . Indonesia
- University of Balamand / Faculty of Health Sciences . Lebanon

مراحل بازنگری برنامه

مرحله اول: **نیازسنجی**

نظرسنجی از اعضای هیئت‌علمی و مدیران محترم گروه رشته

نظرسنجی از کارشناسان شاغل در واحدهای آموزش و ارتقاء سلامت

نظرسنجی از دانش‌آموختگان رشته

نظرسنجی از دانشجویان دکتری رشته

نظرسنجی موردی از اساتید مجرب رشته‌های ارتباطات، فن‌آوری‌های نوین، روان‌شناسی و کارآفرینی

مرحله دوم: **بررسی کوریکولوم موجود و مقایسه آن با رشته‌های مشابه در سطح بین‌المللی**

بررسی کوریکولوم بیش از 70 دانشگاه معتبر جهان

بررسی کوریکولوم رشته‌های مرتبط در کشور (آموزش پزشکی، گرایش‌های مرتبط در پرستاری، ارتباطات، رسانه و سلامت)

برگزاری نشست مقدماتی آینده‌نگاری رشته با تعدادی از اساتید و دانشجویان

برگزاری نشست جایگاه شغلی دانش‌آموختگان رشته با اساتید و دانشجویان

مرحله سوم: **رویکرد سامان‌دهی اطلاعات**

تمرکز بر کاربردی‌تر نمودن سرفصل‌های دروس

تمرکز بر رویکرد جامعه‌محوری رشته و برنامه‌های درسی آن

تمرکز بر ارتقای جایگاه شغلی دانش‌آموختگان و پاینده نگاری رشته و هماهنگ با کورکولیوم مقطع دکتری

مرحله چهارم: **ساماندهی اطلاعات حاصل از مراحل قبل و تهیه پیش‌نویس اولیه برنامه آموزشی**

سازماندهی کارگروه‌های هیئت ممتحنه

بارخوانی درس به درس در هر کارگروه

تهیه و تدوین سیلابس جدید دروس در کارگروه‌ها

مرحله پنجم: **بازنگری پیش‌نویس اولیه توسط اعضای هیات ممتحنه**

تعیین و فهرست مهارت‌های عملی و نقش‌های حرفه‌ای دانش‌آموختگان

تعیین و اولویت‌گذاری کارگاه‌های آموزشی

ویرایش و تدوین نهائی کوریکولوم

مرحله ششم: **بازبینی نهائی و تصویب برنامه آموزشی دوره**

اعمال نظرات و دیدگاه‌های اصلاحی و ویرایشی